

Taxa postala
plátitá in num.
N. 30523/1934

Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
Cluj, St. Barón L. P.

Előfizetési árak
Hónapra 320.
Évire 3000 lej.
Külföldi előfizetőknek a fenti árakhoz képest 20% többletet kell számítani.
Egyetlen példányát c. forrás megjelölésével engedjük meg.

ROMANIA
1 LEU-POSTA

50 BANI

ÚJ KELET

ZSIDO NAPILAP

Ara 5 lej

Director-Főszerkesztő: Dr. Maros Erné, Redactor responsabil-Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc, Administrator delegat si girant responsabil-felelős igazgató: Schwartz Endre, Proprietar-tulajdonos: Fraternitas S. A. E. de Editura, Registrul publicatiunilor periodice No. 43, Dos. 889, 1933. Tribunalul Cluj, Secția III.

Szerda, szeptember 27.
1939—5700. Tisri 14.
XXII. évfolyam, 217. szám.

„Moszkvában és Washingtonban dől el a háboru sorsa“

írják az olasz lapok. Friedrichshafent bombázták a francia légitörzsek. Az egész lengyel-magyar határt és a szlovák határ egy részét is elfoglalják az oroszok

Hitler leszerelést fog ajánlani és gyarmatokat fog követelni a Reichstag ülésén

Bern, szeptember 26. (Rador.) A Fravas távirati ügynökség jelentése szerint a svájci határon megerősítik azokat a híreket, amelyek szerint vasárnap este 9 óra után légitámadás történt a friedrichshafeni Zeppelin-művek ellen. A bombák robbanása, valamint a német légharító ágyúk tüzelése áthallatszott svájci területre is. A svájci hadsereg vezérkarának közleménye szerint vasárnap idegen repülőgépek, amely a Rajna felől jött, Schatthausen kanton fölött svájci területre tévedt. A gép motorjának zugása tisztán hallható volt. Vizsgálat indult meg annak megállapítása érdekében, hogy a svájci terület semlegességét nem sértette-e meg az idegen állam repülőgépe.

Berlin, szeptember 26. (Rador.) A DNB német távirati iroda nyolc ellenséges

repülőgép lelovásáról ad hírt, amiről a német főhadiszállás jelentése is megemlékezik. Ezeket a gépeket Friedrichshafen felett lőtték le, még mielőtt bombákat dobhattak volna le és semmiféle kárt nem okozhattak német földön. A gépekről megállapítást nyert, hogy Svájc felett jöttek át német területre.

Párizs, szeptember 26. (Rador.) A Havas távirati iroda jelentése szerint szeptember 24-én a németek nem lőtték le a francia repülőgépet — amint azt a német jelentés hangsúlyozza — hanem mindössze kettőt. Ezek közül is egyiknek a pilótája ejtőernyővel leereszkedett és visszatért csapategységéhez. Két német repülőgép viszont francia területen volt kénytelen leszállni és pilótái francia fogságba estek.

A francia aviatika sikere

London, szeptember 26. (Rador.) A keddi angol lapok közlelbi értesüléseket közölnek a katonai műveleteknek a nyugati fronton való kiszélesítéséről és a francia repülőgépeknek Friedrichshafen elleni támadásáról. A Daily Herald szerint Gamelin tábornok rövidesen le fogja arathatni a szövetségesek katonai akciójának gondos előkészítését. A Daily Sketch gratulál a francia aviatikának a Friedrichshafen elleni támadás sikeréért

és rámutat arra, hogy az angolok és franciák Nyugat-Németország két szélén sultanak az ellenségre. A Kiehl csatorna és a Konstanco tó egyenástól távol vannak, de mindkét vidék sebezhetőnek bizonyult. A szövetségesek bombázások révén megakadják akadályozni Németország aviatikai erejének növelését, lerombolva a németek légtügyi üzemét.

Mindkét részről messzemenő óvatossággal folynak a hadműveletek a nyugati fronton

Párizs, szeptember 26. (Rador.) A Havas ügynökség katonai szerkesztője a nyugati fronton az utóbbi napokban végbement hadműveleteket ismertette, a következőket írja: „A csapatok tevékenysége folytatódik, de az megőrizte eddigi jellegét. Tüzérségi párbajok és helyi harcok folynak, amelyekben sem egyik, sem másik részről zászlóaljnál nagyobb egység nem vett részt. Hangsúlyoznunk kell, hogy sem a francia előőrsök előnyomulásának, sem pedig az ezen előnyomulás által kiváltott német ellentámadások fázisában nem voltak egyik részről sem tömeges támadások, vagy közelharcok. A francia csapatok szuronyos támadásáról elterjedt hírek valótlanok. Már az elmúlt háboru végén a taktikát az automata fegyverek egyre erőteljesebb igénybevétele és a bajonett kiküszöbölése jellemezte, amely valamikor a gyalogság klasszikus fegyvere volt. Ma a csillogó acél bajonett nem több,

mint anakronizmus, vagy diszfelvonulási szükségesség. A modern gyalogság harci fegyvere az automata fegyver, a nehéz, vagy könnyű gépfegyver és különösképpen a gépfegyver-puska. Hasonló okból mondtak le a német csapatok is a masszív támadásokról. A nyugati front harcai automata fegyverekkel felszerelt kis csoportok között folynak. Nem lehetett tehát szó a francia fronton masszív támadásokról, a roham-szekereknek a Saar-vidéken való felhasználása sem öltött tömeges jellegét. Néhány ilyen harci kocsi vonalba állítottak ugyan, de azokat csak a gyalogsági akciókkal kapcsolatban használták fel. A nyugati fronton mindkét részről végső óvatossággal folynak a hadműveletek, a taktika legmodernebb tanításainak megfelelően és attól a gondtól vezetve, hogy az emberéletben való veszteségeket minél inkább elkerüljék.

„Minden éjszaka angol repülőgépek szállnak német területek fölé...“

London, szeptember 26. (Rador.) Az angol tájékoztató minisztérium fordításban közli annak a röpiratnak szövegét, amelyet az angol repülők német területen ledobtak. A szöveg a következő: „Vegyétek tudomásul, hogy mind az a német vér, amelyet a lengyelországi hadműveletek során kiontottak kormányotok

részéről táplált abban a reményben, hogy a háboru gyors lefolyásu lesz, hiábavaló volt az angol kormány határozata következtében, amely hároméves háborura készült fel. A nyugati hadszíntéren az angol hadsereg már egyesült francia szövetségével. A francia-angol hadiflotta megtisztította az óceánokat, a tengereiket a

német kereskedelmi hajóktól. Minden éjszaka angol repülőgépek repülnek el Németország belső területei felett.“

London, szeptember 26. (Rador.) A légtügyi minisztérium tegnap este két veszteséglistát közölt a halottakról és a sebesültekről. Az egyik névsorban három halott szerepel, egy eltűnt, akiről azonban alapos a feltevése, hogy szintén halott és 20 sebesült. A 24 egyén közül kettő tiszt.

Svájc megerősítette erődtímenyeit Genf, szeptember 26. (Rador.) A Reuter jelenti: Svájc területén teljes nyugalom uralkodik. Mindenesetre intézkedések történtek azért, hogy bármely lehetőségre fel legyenek készülve. Nem arról van szó, hogy támadástól féljenek Svájc semlegessége ellen, amelyet annyi időn át tiszteletben tartottak. Francia invázió teljesen ki van zárva, német támadás pedig nagyon valószínűtlen. A szakértők szerint a Fekete erdő és Konstanco közötti terület nagyobb számú hadsereg offenzívájára számára igen kedvezőtlen terepet nyújt. Egyébként megtörtént minden intézkedés Svájc határainak megerősítésére. Az erődtímenyeket ugyancsak megerősítették.

Luxemburg, szeptember 26. (Rador.) A hivatalos lap rendeletet közöl Luxemburg semlegességének fenntartására vonatkozóan. A rendelet megtiltja, hogy a hercegség területén támogassanak, elősegítsenek, vagy végrehajtsanak valamely hadviselő féllel szemben ellenséges ténylekedést. Hasonlóképpen tilos a hadviselő felek bármelyiket javára való propaganda és valamelyikük katonai érdekében való közreműködés. Tilos a rádióállomásoknak a hadviselő felek javára, vagy kárára való felhasználása.

Négy semleges hajót sülyesztettek el a német torpedórombolók

Stockholm, szeptember 26. (MTI) A 2850 tonnás Silezia nevű svéd gőzöst megtorpedózták. A legénységnek sikerült megmenekülnie.

Oslo, szeptember 26. (Rador.) Havas: Az a tengeralattjáró, amely a norvég partoktól 45 mérföldnyire elsülyesztette a Silezia svéd kereskedelmi hajót, német volt.

London, szeptember 26. (Rador.) A Silezia svéd gőzös, amit egy német tengeralattjáró sülyesztett el, az utóbbi napokban már a negyedik megtorpedozott semleges hajó. Ez a hír, — jelenti a Reuter, — a felháborodás hullámát verte fel a semleges országokban. A dán sajtó szigorúan elítéli a semleges hajók torpedozását. Svédországból jelentik, hogy az ottani exportörök rendkívüli intézkedéseket tettek a német tengeralattjárók fenyegetésére való tekintettel. Valószínűnek tartják, hogy szárazföldön fogják Norvégiába szállítani áruikat, hogy a Balti-tengert elkerüljék.

Amszterdam, szeptember 26. (Rador.) Havas: Hollandiában nagy izgalmat keltett az a hír, hogy német tengeralattjárók megtorpedoztak három semleges, és pedig két finn és egy svéd hajót. Ideérkezett jelentések szerint a svéd sajtó hangja rendkívül élénk. Több lap megtorló intézkedésekről beszél és emlékeztetnek arra, hogy Németország adása Svédországnak a vasércért, amire a német hadiparnak olyan nagy szüksége van. A finn lapok szintén heves hangon írnak és kijelentik, hogy a Németországgal való kereskedelem lehetetlenné fog válni, ha folytatják a torpedozásokat.

Tengeri ütközet a norvég partoknál? London, szeptember 26. (Rador.) A brit tengernagyi hivatal kedd reggel közölte, hogy semmilyen jelentése nincs arról, hogy a norvég partok közelében tengeri ütközet lett volna. Ha ilyesmi történt volna, ugy a tengernagyi hivatalnak tudomása kellene, hogy legyen arról.

Párizs, szeptember 26. (Rador.) A keddi francia lapok „ügyetlenségnek“ minősítik a német tengernagyi hivatal eljárását, érve ezalatt az Angliának árukat szállító három semleges hajó elsülyesztését. A Le Jour közölné mond Németországnak, amiért a legjobb módon segíti Angliát és Franciaországot.

(Folytatás a 3-ik oldalon.)

VILAG TUKRE

Az új német nevelési rendszer

Alábbi cikket a Zürichben megjelenő Weltwoche című folyóirat nyomán közöljük.

Még 1933 őszén volt, amikor Baldur von Schirach az astzalra csapva kiáltotta a nemzeti szocialista párt egyik gyűlésén. — Ti azt mondjátok, hogy a német ifjúságot nem lehet uniformizálni. De én azt mondom, hogy lehet és meg kell ezt csinálni. A német birodalom minden fiából és lányából nemzeti szocialistát kell nevelni. Aztán körüljötték és lobogó szemekkel kiáltott:

— A Führer megígérte, hogy birodalmunk ezer évig fog fennállni. Olyan rendszert alakítunk ki, amelybe mindenkit belenevelünk és beleszervezünk. Nem fogunk világboldogítókat és elpuhultakat nevelni, hanem jó katonákat, erős férfiakat és lojális nemzeti szocialistákat. Adjatok egy hatéves gyermeket nekem nevelésre és élete végéig enyém maradj.

Baldur von Schirach megtartotta szavát. Hitler barátja és bizalmasa hétmillió gyermeket kényszerít egyazon nevelési rendszerbe.

Amikor hét évvel ezelőtt a kicsi Ottó Berlinben megismertem, kedves, lágyszívű tizenégyéves fiúcska volt, egy nemesi származású porosz katonatiszt fia, akít a fii hősként tisztelt. Amikor a családot olykor Berlinben felkerestem, Ottó mindig érdekelt Amerika iránt, életrajzi adatokat akart tudni Washingtonról és Lincolnról.

— Egy napon én is olyan leszek, mint amilyenek ezek a férfiak voltak — mondotta nagy komolyan.

Aztán Hitler uralomra jutott és Ottó új oktatókat kapott. Lassan átváltozott. Már nem tett fel kérdéseket.

Valamelyik napon, evés közben, apja felé fordulva kérdezte:

— Mindig azt mondtad, Dzsingisz khán keleti ember volt. Ez nem áll, mert északi ember volt, legalább is a történet és fajkutatás megvilágításában — szót a fii tudakosán. — Északi ember volt, mert csak az ilyen tud végrehajtani olyan dolgokat, mint amilyeneket ő csinált. Így mondta ezt nekünk a professzorunk. Különbön amit te nekem háboruról és történetről beszéltél, egyáltalában nem felel meg a valóságnak.

A fii ezután felém fordulva mondotta: — Amit maga nekem Amerikáról, demokráciáról és szabadságról beszél, az mind hazugság.

— Hiábavaló disputálni vele — vélekedett az apa, miután a fii távozott. — Már egyszer bepanaszolt az iskolában és ha sokat disputálok vele, még börtönbe kerülhetek.

Ottó esete nem egy különös és magábanálló dolog, hanem egy generációnak a története. Amikor ugyanis újból találkoztam vele, már tagja volt egy rohamcsapatnak. Mint ilyen a szüleihez jött látogatókat elvitte a fajhigiéne kiállítására. Engem is elvitt a kiállításra, ahol megmutatták az amerikai lakosság faji károsát. Ezt tabellákban mutatták be, ami engem őszintén megvalva, nem érdekelte. A fii hirtelen megszólalt:

— Borzasztó lehet látni Amerikában, ahogy zsidó kommunisták és négerék végig sétálhatnak az utcákon.

Aztán szóba kerültek a Harmadik Birodalomba lezajlott különböző erőszakoskodások és kivégzések. Itt már egészen könnyedén beszélt; a dologt nem tartotta borzalmasmnak.

— Elvégre mit jelent az, ha valakinek valami súlyos daganata van! Jön a sebész és kivágja, nehogy a beteg belepusztuljon. Lehet hogy ártatlanok is szenvednek, de hiába. Amikor az orvos kivágja a sebet, akkor nem kerülheti el, hogy egészséges szövet is el ne pusztuljon.

Ugyanez a válasz volt, amit a rohamcsapat egy másik tagjától hallottam. Erre tehát nyilvánvalóan az egész generációt így oktatták ki. Később azután, amikor szóba került a fegyelem kérdése, Ottó ezeket mondotta: — Ha apám a Führer ellen vétene és én

parancsot kapnék arra, hogy leléjsem, perdcg nem haboznék.

A fiatalember fanatikus szemei mutatták, hogy igazat mond.

Később alkalmam volt az ilyen Ottó-szerű fiatalemberekkel beszélni, ott voltam velük a táborútnán, a vasutnál, a paraszt udvarházakban. Megállapíthatom, hogy vidám és meglehetősen ifjúságot találtam, mindegyik becsülettel volt és barátságos. De csupán mindaddig, amíg nem halottak tőlem kritikát a nemzeti szocializmus ellen. Ugy alakult ki a német gyermek új karaktere, hogy már hat éves korában beadják iskolába, de a tanító ur már nem egyszerű lekiismeretes s zorgalmas oktatója a gyermekeknek, hanem szimbóluma az állami autoritásnak. Bejön az iskolába, ahol a gyermekeket „Heil Hitlerrel!” köszönti, amit ők természetesen ugyanígy viszonzoznak. Amikor a gyermek irni tanul, nem azt írja le, hogy „ur, ir”, vagy „a macska fekete”, hanem: „Adolf Hitler az én vezetőm”, vagy „Németország a világ első birodalma”, vagy „minden zsidó gazember”. Amikor egy kisdedt valami föllentésen fogták, ötvesszert kellett leírnia egymásután ezt a mondatot: „Nem vagyok tiszta árja vér, ezért szoktam hazudni!”

Amikor tízéves korukban a gyermekek középiskolába kerülnek, már politikai oktatásban részesítik őket. A középiskolai tanárok csak megbízható nációk lehetnek. Ilyenekkel is beszéltem. Nem nagy felkészültségű férfiak, keveset tudnak, de ezt kívülről és alaposan. A tankönyvek át vannak írtva nemzeti szocialista szelleművel. A matematika oktatásánál repülőgépek a példák. Milyen gyorsan repülnek a gépek, ha ilyen vagy olyan bombával terhelt meg azokat? A fizika oktatásakor nem az a példa, hogy van egy ember, aki a vasuti ablakból kiejt egy almát, hanem van egy repülő, akit bombát hajt, van egy katona aki kézigranátót dob. Mondanom sem kell, hogy az élettani órán mindefféleképpen kimutatják a gyermekeknek, hogy a germán fajta a legmagasabbrendű a világon.

Egy alkalommal magam is végighallgattam egy történelmi előadást az iskolában. Szó volt a skagerráki tengeri ütközetről. Az egyik fiú, akinek apja résztvett az ütközetben, kikörigálta a tanár előadását. Ezért büntetésben részesült és azonkívül rossz jegyet is kapott — a pártkönyvescsében. A pártkönyv ugyanis a német gyermek számára bizonyítvány a sikerre vagy a bukásra. Már tízéves korában kapja a pártigazolványt mint „Jungvolk”. A gyermek a párt ellenőrzése alá kerül és pályáján azzal jut előbbre, ha a könyvescsében jó jegyei vannak a nemzeti szocialista jelkesedésből, a vezetői iránti engedelmességéből és sportból. Szombati napon nem tanítanak, hanem csak testgyakorlatot és fegyvergyakorlatot csinálnak. Minden 15 éves fiú már kell hogy 21 kilométert meneltessen, hátán 11 fontos zsákkal. Ha erre képtelen, akkor ezt beírják a pártkönyvescsébe és kis kilátása van arra, hogy karriert csináljon.

A különösen befolyásos párttagok fiait 12 éves korukban felveszik az Adolf Hitler iskolába, ahol fűhrereket nevelnek. Itt a fegyverem még fokozódottabb, mint minden más iskolában. Nem szabad sem ujságokat, sem könyveket olvasni, csak azokat, amiket a párt engedélyez. Akik náncsenek ilyen kedvező helyzetben, azok 18 éves korukban kerülnek pártvizsgára. Itt választják ki őket, vajjon felvehető-e a pártba, vagy sem. Esküjűt kell tenniük a náci krédó ugynevezett 12 pontjára. E pontok között szerepel: „A Führernek mindig igaza van!” „A fegyelmet sohasem szabad megsérteni!”

Ezután a fiut bevonják hathónapi munkaszolgálatba, utána két évig a hadseregben szolgál. A hadsereg szelleme ugyanaz, mint a nagy háború előtt, azzal a különbséggel, hogy az ezredekben pártgyűléseket tartanak, a párt ügynökei vezetésével. Elég egy elővigyázatlan szót kiejteni és a tisztet máris úgy kezelik, mint egy közkatont. A katonai szolgálat befejezése után kerül csak sor arra, hogy az ifju pályát válasszon. Az egyetemre csak a pártvezér ajánlásával veszik fel és ha a Hitler-Jugend vezetői jó bizonyítványt állítottak ki róla. Az egyetemek ma nem azok, amik egykor voltak. Az első két évben a diák ugyszólván nem hallgat más előadást, csak politikát, etikát és a nemzeti szocialista szellemben tartott gazdaságtant.

A tudományos kutatómunka a fiatalok számára szinte lehetetlen. Emiatt a német egyetemek tanárai keserűen panaszkodnak. De szólni nem igen mernek, mert a nemzeti szocialista ifjúság siet őket beárulni a Gestapónál. A műszaki iskolákban más természetű panaszok vannak. Matematikai problémák természetesen nem igen kerethetők be a nemzeti szocialista ideológiába és a kémiái reakciók sem hozhatók kapcsolatba a

politikával. A diákok azonban állandóan politizálnak. Egy professzor megkockáztatta azt a szomorú kijelentést, hogy 30 diák közül mindössze öt az, aki nem teljesen tudatlan.

Hitler figyelmét már felhívták arra a veszedelemre, amely a fiatalok nagyfokú politizálásából támad. Ő azonban kurtán kijelentette: „Számomra a katona fontosabb mint az intellektuel!”

(F. Souder.)

A német-orsz demarkációs vonal

Hogyan változott meg a szovjet álláspontja a lengyel kérdésben a breszt-litovszki szerződés óta

Berlini közlemény szerint az egykori Lengyelország területén megállapították azt a demarkációs vonalat, amely az URSS és a Németország által elfoglalt területeket választja el. Ez a demarkációs vonal Johannesburgnál (Kelet-Poroszország) kezdődik, majd a Pisia és Narev folyók mentén haladva a Visztula és Sán folyók közepfolyásán folytatódik egészen a folyók forrásáig, a szlovák határt is érintve.

Egy moszkvai közlemény szerint a német közvéleményben feltüntetett demarkációs vonal a Narev és a Visztula találkozásánál bizonyos mértékben módosul, a Bug folyó mentén haladva északi irányban, majd ismét visszakanyarodik nyugaton a Visztulához, ahonnan követi a német közleményben megjelölt utat.

Ez a demarkációs vonal majdnem két egyenlő részre osztja Lengyelországot, tekintet nélkül az etnikai körülményekre, valamint a német csapatok előnyomulására. A németeknek vissza kell vonniuk csapataikat a demarkációs vonalon túleső állásukból.

Mi lesz Varsóval?

Milyen zónába kerül Varsó? Ha a német közleményben feltüntetett demarkációs vonal egyenesen a Visztula és a Narev folyók találkozásánál utját követi, úgy a lengyel

főváros a szovjet csapatok által elfoglalt zónába kerül. Ha azonban a moszkvai demarkációs vonal érvényesül, amely a Narev és a Visztula találkozásától keletre a Bug folyó mentén halad, visszakanyarodva a Visztulához, úgy ebben az esetben Varsó a német zónába esik.

A demarkációs vonal és az etnikai szempontok

A demarkációs vonal, mint fentebb említettük, nem alkalmazkodik az etnikai szempontokhoz. Azok a területek ugyanis, amelyek fehéroroszkok és ukránok élnek nagy tömegekben, Varsótól és Lublintól, valamint a Pisia folyásától keletre fekszenek. Csak a Sán folyótól dényugatra eső területeken érvényesíti az etnikai szempontokat a demarkációs vonal.

Gazdasági szempontból Lengyelország nyugati része, amely német fennhatóság alá kerül, sokkal értékesebb, mert magában foglalja az ipari centrumokat, a sziléziai szén- és vasbányákat, valamint a legsűrűbb vasúthálózatot. Az URSS fennhatóság alá került területen kizárólag a petróleum-mezők, valamint a dobrovitzi és sztaniszlavovi földgáz-mezők és a mezőgazdasági zónák képviselnek különösebb értéket.

A breszt-litovszki szerződés

Sok szó esik azonban az 1918-as breszt-litovszki békeszerződésről, amely Németország, az osztrák-magyar monarchia és Szovjetországnak között jött létre. E békeszerződés pontjait vizsgálva megállapíthatjuk, hogy számos eltérés mutatkozik a szovjet felfogásában, úgy a nyugati orosz határ, mint a lengyel és az ukrán kérdés tekintetében. Ezek az eltérések a következők:

A szovjetkormány hatalomrajutásakor, 1917. november 28-án a népbiztosok tanácsa táviratot intézett az összes kormányokhoz, amelyben annexiók és kártérítések nélküli békét ajánlott fel. A szovjet-javaslatot Németország és a monarchia elfogadta. Czernin gróf osztrák külügyminiszter közölte, hogy a szovjet-javaslat békétárgyalások megkezdésének alapját képezheti. Ugyanazon a napon Hertling gróf német kancellár közölte Moszkvával Berlinek azon óhaját, hogy tárgyalások induljanak meg Németország és Szovjetországnak között fegyverszünet és béke megkötése céljából. Az orosz, német és osztrák-magyar megbízottak a tárgyalások helyül Breszt-Litovszkot állapították meg. A megbízottak 1917. december 2-án ültek össze. Tizenhárom nappal később a három ország fegyverszünetet kötött a keleti fronton, míg december 22-én megindultak a békétárgyalások, anélkül, hogy ezekbe a tárgyalásokba bevonták volna a lengyeleket, az új határok megállapítása végett.

Hosszas javaslatok és tárgyalások után 1918. február 9-én békeszerződés jött létre az „ukrán népköztársasággal”. Ez a köztársaság valamivel előbb alakult meg. A szerződés értelmében nemcsak a felosztás előtti lengyel területeket juttatták az ukrán köztársaságnak, hanem az 1815-iki bécsi kongresszuson, a lengyel államnak itélt területeket is. Ezt a területet abban az időben „Chelm-országnak” nevezték.

A lengyel tiltakozás

A lengyelek tiltakoztak a döntés ellen. Az akkor megalakult lengyel kormányzatának február 14-én tiltakozó kiáltványt tett közzé, amelyben bejelent, hogy „mától fogva kizárólag a nemzet kebelében fogják keresni tekintélyük támogatását” és nem azon kívül.

Néhány nappal később Von Kühlmann külügyi államtitkár Németország breszt-litovszki főmegbízottja a birodalmi gyűlés előtt beszámolt a szovjetekkel folytatott békétárgyalásokról. A lengyel kérdéssel kapcsolatban kijelentette, hogy Lengyelország jövőjét nem döntötték ott el, de hallgatott Németországnak lengyel területekre irányuló igényeiről.

cellár nyilatkozata, amelyet 1918. február 25-én tett a birodalmi gyűlés előtt.

„Az új lengyel államnak a következő elhatározás kérdése vita tárgyát képez most a három érdekelt ország: Németország, Ausztria-Magyarország és Oroszország között. Ami Németországot illeti, a határok megvonásával kapcsolatosan csak azt fogjuk kérni, ami számunkra katonai szempontból feltétlenül szükséges.”

A breszt-litovszki határvonal

A tárgyalások március 3-ig folytak Breszt-Litovszkban, amikor is aláírták a békeszerződést a központi hatalmak és Szovjetországnak között. Lengyelországról nem történik említés a szerződés szövegében. A szovjet azonban elismerte a harmadik szakaszban, hogy „a megállapított vonaltól nyugatra fekvő területek, amelyek Oroszországhoz tartoztak, nem maradnak továbbra is orosz szuverenitás alatt.”

A megállapított vonal alatt az 1917. novemberi német-orsz front vonalát értették, amely Vilnától keletre, Pinskától nyugatra és Lembergől keletre halad. Németország és Ausztria-Magyarország a breszt-litovszki szerződésben kötelezték magukat arra, hogy „ezen területek sorsát a lakossággal egyetértésben rendezik.”

Titkos tárgyalások és felosztási tervek

Egy szóval a breszt-litovszki szerződés csak Ukrajna és Oroszország nyugati határait vonta meg, de a német és osztrák-magyar csapatok által elfoglalt lengyelországi területek kérdését nyitva hagyta. A breszt-litovszki béke után Németország és Ausztria-Magyarország között lefolyt titkos tárgyalások során a németek a lengyel határ raguk javára való jelentős kiigazítását kérték. 1918. júliusban pedig Ludendorff tábornok a német főhadiszállás főnöke, emeléndíratot intézett Hertling kancellárhoz, amelyben lakosságcsere javasolt a Németországgal határos lengyel területeken, a lengyel lakosságban 300 ezer német családdal való kecserezéséig az ily módon germanizált területek Németországba való bekebelezését javasolta: a birodalom katonai biztonságának fokozása érdekében. Ausztria kapta volna a központi lengyel területeket Varsó és Lublin városokkal, míg Németországnak és Ausztriának gyarországnak juttattott területeket: egy gatra litván állam alakult volna, vilnai székhellyel, német függőség alatt.

A fentebbiekből nyilvánvalóan látható, hogy milyen jelentős különbség van a szovjet által 1918-ban elfoglalt álláspont és a német felfogás között, amelyet Németország hozzájárulásával ma érvényesít a szovjet Lengyelországgal szemben, határa kérdésében.

Katonai törvényszék elé állítják azokat a ló- és szekértulajdonosokat, akik nem jelennek meg a rekvirálóbizottság előtt

Uj, szeptember 26. A kolozsvári rendőrkvesztura közli az összes ló-, szekér- és hámtulajdonosokkal, hogy lovaikkal, szekereikkel és hámjakkal együtt sürgősen jelentkezzenek a városi sporttelepen működő rekvirálási bizottság előtt reggel 8 órától délután 4 óráig. A jelentkezésnek az a célja, hogy vagy felmentési bizonyítványt kapjanak, vagy igazoló iratot arról, hogy jelentkeztek a rekvirálási bizottság

előtt. Mindazokat, akik nem jelennek meg a jövőben nem rendelkeznek a fenti igazoló irásokkal, a rekvirálási törvény értelmében katonai törvényszék elé állítják és meg büntetik.

A rendőrség nyomatékosan felhívja az érdekeltek figyelmét, hogy mindenki köteles jelentkeznie kell, akár jelentkezett előzőleg is, akár nem.

Hatvan danzigi lengyel postás hős halála

Szennéégett a hatvan hős postás, akik reménytelen helyzetükben sem akarták megadni magukat

Amszterdam, szeptember 26. (Radio Press.) Babensky hollandiai lengyel követet felkereste a minap több lengyel újságíró, akik Danzigból menekültek el és Svédországon át jutottak Hollandiába. Az újságírók elbeszéltek, hogyan védtek a lengyelek az első napokban Danzigot és különösképpen kiemelték a danzigi posta 60 lengyel tisztviselőjének hősi ellenállását. A tisztviselők nem voltak hajlandók megadni magukat a német csapatoknak. Másodszori felszólításra az egyik tisztviselő a postahivatal ablakában állva, kibontotta a lengyel nemzeti zászlót és meglobogtatta a német katonák előtt. A katonák erre

tüzelnél kezdtek a postaépületre. A tűzselők azonnal működésbe hozták gépfegyvereiket és mély rendesbe kasszáltak a német katonák soraiban. A német parancsnokság erre ágyukat állított a postaépület elé és gránátosot zúdított az épületre, amelyet rommá löttek. A tisztviselők erre a pincébe vonultak és annak ablakain keresztül folytatták a lövészkedést a németekre. Miután az épület bevételeire indított rohamot a tisztviselők még így is tudták verni, a német katonák gyújtóbombákat dobtak az épületre, amelynek radványai tüzet fogtak. A hatvan hős postatisztviselő szenné égve pusztult el.

Könyvkötészeti munkákat teljeskörűen és olcsón készít a

GLORIA

könyvkötészet

Felújdos: MARE LAZAR.

OLUJ, Piasa Utrici 8.

Calinescu halála
Gheorghe A. ki a nemzet
nőkévé. Oly
zés által An
az ország re
tölteni azt
elnök elhun
Argeseanu
les államfér
rában — hu
gyi rangban
ezredben, a
szította ki.
kar háritott
az első csar
zónába, Pre
főnök volt a
második lo
vonult Buda
1921-ben
nai attasé
szágbá, a c
hét éven át
dandár par
lovasiskolák

Az új m
mand Calin
talmis Iort
repe Ion Il
vezetője is.
származásu.
megyei Ras
bécsi román
mondotta E
szágtól való
riai román
gárdák meg
a gyulaféh
Erdélynek
kimondotta.
román hads
osztották be
rehaladást b
sőbb hadiis
müködött. E
majd a negy
ka volt. Táb
majd a nag
parancsnoki
altábornaggy
vezérfelügye
Ebben a mi
folyam vezet
deseket kész
Rövid idő n
hadtest par
leni galád m
zalma Ilcus
ügyminiszter
erdélyi szárn

Gabri
belügy

A belügy
halála után,
került. Az u
1889-ben szü
községben. A
nai liceumot
nagy vizsgát
boruban az I
őrnagyává lé
sesti csaták
sél megkapj
ben alezredes
Olaszországb
szágbán egy
élet. Vissza
vadászrezred
1928-ban par
után 1930. ju
karesti rendő
1937 február
nevezik ki, u
bornokká lép
frontjának ko
ter, de ugyan
fektusi méltós

Kik vették át Armand Calinescu örökét

Argeseanu, Marinescu és Ilcus tábornokok életrajza

Calinescu miniszterelnök korai és tragikus halála után öfélére, Károly király *George Argeseanu* tábornokot nevezte ki a nemzeti újjászülés kormányának elnökévé. Olyan egyéniség került e kinevezés által Armand Calinescu helyére, akitől az ország remélheti, hogy méltán fogja betölteni azt az irt, amely a volt miniszterelnök elhunytával keletkezett.

Argeseanu tábornok nagy katonai és jeles államférfi. 1903-ban — husz éves korában — huszárhadnagy. Később főhadnagyi rangban két évet töltött egy ausztriai ezredben, ahol katonai tanulmányait egészítette ki. A háboru idején a nagyvezérkar hártott rá rendkívül nehéz küldetést: az első csapatok átvezénylését a magyar zónába, Predeal után. Később vezérkari főnök volt a 10. és 21. divízióknál, majd a második lovas divízió, amikor az bevonult Budapestre.

1921-ben ezredes. Mint ilyen kerül katonai attaséként Japánba. Visszatérve az országba, a caracali lovasezred parancsnoka hét éven át. Ezután a bukaresti rosiori dandár parancsnokságát vette át, majd a lovasiskolák legfőbb vezetését vette kezé-

Ilcus tábornok, az új hadügyminiszter

Az új miniszterek között, akik az Armand Calinescu halála által teremtett hatalmas irt vannak hivatva betölteni, szerepel Ion Ilcus tábornok, a hadügyi tárca vezetője is. Az új hadügyminiszter erdélyi származású. 1882-ben született, a szebenyei Rasinari községben. Tagja volt a bécsi román nemzeti tanácsnak, amely kimondta Erdélynek Ausztria-Magyarországtól való elszakadását. Résztvett az ausztriai román csapatok és az erdélyi román gárdák megszervezésében és képviselő volt a gyulafehérvári nemzetgyűlésen, amely Erdélynek Romániával való egyesülését kimondta. Örnagyi rangban került át a román hadseregbe, ahol a nagyvezérkarhoz osztották be. Kiváló kvalitású gyors előrehaladást biztosítottak számára. A legfelsőbb hadiskolában nyolc évig tanárként működött. Egy ideig a 21. gyalogezred, majd a negyedik gyalogdandár parancsnoka volt. Tábornokká lép elő, előbb a buzauai majd a nagyváradi gyalogos hadosztály parancsnoki méltóságát tölti be. Azután altábornaggyá léptetik elő és a gyalogság vezérfelügyelői méltóságát ruházzák rá.

Ebben a minőségében a parancsnoki tanfolyam vezetését veszi át, amely az ezredeseket készíti elő a tábornoki vizsgára. Rövid idő múlva a nagyszabású hetedik hadtest parancsnoka lesz. A Calinescu eleni galád merénylet után az Uralkodó bizalma Ilcus tábornokot szolgáltatta a hadügyminisztérium élére. *Ő az ország első erdélyi származású hadügyminisztere.*

Gabriel Marinescu, a belügyminisztérium élén

A belügyminisztérium élére, Calinescu halála után, Gabriel Marinescu tábornok került. Az új belügyminiszter ötven éves. 1889-ben született az argesmegei Tigvani községben. Apja tanító volt. A jasi katonai liceumot sikerrel végezte el és a hadügyi vizsgát elsőként tette le. A világháborúban az Erzsébet királynő vadászrezd őrnagyává lép elő és a marasti és marasesti csatákban szerzett érdemei elismerésül megkapja a *Vitéz Mihai rendet*. 1921-ben alezredessé lép elő. Négy hónapot tölt Olaszországban, majd egy évet Franciaországban egy román katonai küldöttség élén. Visszatérve a sinea Sándor király vadászrezd helyettes parancsnoka, majd 1928-ban parancsnoka lesz. A restauráció után 1930. június 12-én az Uralkodó a bukaresti rendőrség prefektusává nevezi ki. 1937 február 23-án belügyi alminiszterré nevezik ki, ugyanazon év május 10-én tábornokká lép elő. A nemzeti újjászülés frontjának kormányában belügyi alminiszter, de ugyanakkor a bukaresti rendőrprefektusi méltóságot is betölti.

be. Sorra vette át az első és harmadik lovas hadosztály, majd a 11-ik gyalogos hadosztály parancsnokságát és mindenütt a lojalitás, de energikus vezető emléket hagyta maga mögött. Végül a testőrhadosztály parancsnokságát bízta rá. Hozzáértése, tapintata magára vonta az Uralkodó figyelmét, aki a bukaresti második hadtest élére nevezte ki. Ezt a méltóságot időlegesen fel kellett adnia, mert a Miron Cristea kormány hadügyminiszterévé nevezték ki. A patriárka halála után maga Armand Calinescu vette kezébe a hadügyi tárca vezetését és Argeseanu tábornok újból a második hadtest élére került.

Argeseanu tábornok ragyogó katonai karrierje során számos bel- és külföldi kitüntetést kapott, így az uralkodó ház Hohenzollern rendjét, két magas orosz kitüntetést, a francia becslérend keresztjét és a virtutea militare érdemrendjét.

Argeseanu tábornok a kötelességteljesítés embere, akit a haza és az Uralkodó iránti maradéktalan odaadás jellemez. Az új miniszterelnök személye kezessége a nyugalomnak, a rendnek és az ország jólétének.

Az ő tevékenységéhez fűződik a bukaresti rendőrprefektúra impozáns, higiénikus, teljesen modernül berendezett épülete, a rendőrlégenység épülete, amely étteremmel, fürdővel, tantermekkel, tornatermekkel és gyönyörűen berendezett kórházzal van felszerelve. Ő építette a bukaresti csendőrezd palotáját is és a II. Károly király diákotthonát, amely 750 egyetemi hallgatót lát el. Mint a romániai futball-

szövetség és a Venus sportegyesület elnöke, a sport támogatása terén ugyancsak rendkívül élénk tevékenységet fejtett ki. Számos bel- és külföldi magas kitüntetés tulajdonosa, mint a Vitéz Mihai-rend, a becslérend keresztje, a Hohenzollern ház érdemrendje, a fehér sas, „Polonia restituta“, egy magas angol kitüntetés, stb.

Röviddel belügyminiszterévé való kinevezése előtt Bukovinában fejtett ki sok tapintatot igénylő nehéz tevékenységet, a lengyelországi menekültek befogadása körül. Gabriel Marinescu személyében energikus, határozott ember kerül a belügyminisztérium élére, aki a bizalom és biztonság érzetét erősíti meg.

„Számot kell vetnünk — írja róla a Romania című lap — hogy nehéz volt méltó utódot találni azon ember számára, aki a román közigazgatás teljes újjászervezésének korszakában oly kiváló teljesítményt nyújtott. Armand Calinescu utódjának lenni minden tárcánál nehéz. De különösen érvényes ez a megállapítás, ha a belügyminisztériumról van szó, amelyhez a tragikus végű államférfi különös tehetősége és igaz hivatása volt. Calinescu halála mindenekelőtt is a közrend kérdését nyitotta meg. Az idő zavaros és nehéz, az embereket bizonytalanság és aggodalom nyugtalanítja. Mindenekelőtt is meg kell teremteni számukra a biztonság légkörét, hogy megtalálják ismét a normális munkához szükséges egyensúlyt. Energikus emberre volt szükség. Gabriel Marinescu e feltételnek messzemenően megfelel. Tetőtől talpig a kötelességtudás embere, az ország és az Uralkodó iránti önfeláldozó odaadás megtestesítője.“

Select Mozgó

CSÜTÖRTÖKÖN NAGY PREMIER!

Nelén doktorkisasszony

VICKY BAUM közismert regényének film változata, főszerepekben: Madeleine Renaud, Constant Rémy

MA, SZERDÁN UTOLJÁRA: Fehér karnevál

Káprázatosan szép kiállítású film, ragyogó koreográfiákkal. Főszerepekben: JOAN CRAWFORD, JAMES STEWART.

Marinescu belügyminiszter munkaprogramja

Bucuresti, szeptember 26. Gabriel Marinescu új belügyminiszter hivatalának átvétele alkalmából az alanti munkaprogramját hozta a sajtó útján nyilvánosságra:

A belügyminisztérium átvétele alkalmából közlöm, hogy szeptember 22-től kezdődőleg megszűnik az állambiztonsági államtitkárság. A megszüntetett ügyosztály összes ügyeit ezentúl én magam személyesen intézem.

Ennek keresztülvitele érdekében a következő munkaprogramot készítettem el:

1. Az ünnepnapokat kivéve, minden nap délelőtt 9—1 óráig, hétfőn, illetve az ünnepnapokat követő délutánján pedig 2 órától 5 óra 30 percig belügyeket a belügyminisztériumban;
2. a fent meghatározott napok délutánjainak 6 órájától 8 óra 30 percig az állam belső

rendjét érintő kérdéseket a fővárosi rendőrség épületében;

3. az állam belső rendjét és biztonságát érintő sürgős ügyekben azonban bárhol és bármikor fogadok.

4. A közönség számára a kihallgatási napokat és órákat a következőkben határoztam meg:

a) kedden, csütörtökön és pénteken 12—12.30, azok számára, akik belügyi kérdésekben kívánnak kihallgatást;

b) hétfőn 12—13.30-ig, szombaton 18—20 óráig azok számára, akik az állambiztonsági szolgálatot érintő ügyekben óhajtanak kihallgatást.

Marinescu tábornok belügyminiszter.

A harcbanálló német és francia hadsereg belső szervezete

Az alábbi adatokból hozzáteljesítő képet lehet alkotni a francia és a német hadsereg szervezetének belső fölépítéséről.

Németországban a szárazföldi, légi és tengeri hadseregek legfőbb parancsnoka Hitler vezér és cancellár. Ő egyesíti személyében a legfőbb katonai és polgári hatalmat a németeknél érvényesülő totális elve értelmében. Közvetlenül alája van rendelve a német hadsereg nagyvezérkara, melynek neve „katonai erők legfőbb parancsnoksága“.

Ennek élén áll Keitel tábornok, kinek birodalmi miniszteri rangja van. Ő az, aki a hadsereg különböző részei igazgatásának egységét biztosítja.

A harcoló hadsereg legfőbb parancsnoka von Brauchitsch vezérezredes, akinek vezérkari főnöke Halder tüzérségi tábornok.

A német katonai erők

A német haditengerészet legfőbb parancsnoka, Raeder tengernagy, vezérkari főnöke, Schniewind ellentengernagy. A lé-

gi erők legfőbb parancsnoka Göring marsall, akinek más elfoglaltsága esetén a légi haderők tényleges vezetője, Milch vezérezredes gyakorolja a parancsnokságot.

Közvetlenül a harcoló hadsereg legfelsőbb parancsnoksága alatt áll a német hadsereg hat kerületi parancsnoka: 1. berlini székhellyel von Bock vezérezredes, 2. Frankfurt székhellyel von Witzleben gyalogsági tábornok, 3. Drezda székhellyel Blaskowitz tábornok, 4. Lipcse székhellyel von Reichenau tüzértábornok, 5. Bécs székhellyel List gyalogsági tábornok és 6. Hannover székhellyel von Kluge tüzérségi tábornok.

A katonai szolgálat mindenkire kötelező. Háboru idején minden német férfi és nő egyaránt köteles katonai szolgálatot teljesíteni.

A szolgálati idő, az aktív és tartalékos szolgálat idejét beszámítva, a 18-ik életévétől a 45. életévig terjed. Háboru idején a 45 éven belüli korosztályok a Landsturmhoz tartoznak.

A rendes katonai szolgálat ideje két év. Ezután egészen a 35-ik évig a kiszolgált katonák a tartalékhöz és az ugynevezett Erzatzreszervezethez tartoznak. A 35-ik évtől a 45-ik évig a Landwehr kereteibe tartoznak a katonakötelesek.

A francia hadsereg

Franciaországban a hadsereg, a szárazföldi, légi és tengeri haderő legfőbb parancsnoka Gamelin tábornok, aki egyuttal a legfőbb haditanácsnak is, melynek elnöki tisztét Daladier miniszterelnök tölti be. Gamelin, aki jelenleg 67 éves, a világháboruban Joffre marsall vezérkari főnöke volt. Az 1931. évben nevezték ki a francia hadsereg vezérkari főnökévé, 1935-ben lett a francia szárazföldi hadsereg főparancsnoka. Mellette a francia legfelsőbb haditanácsban résztvesz a világháborúban még két élő marsallja, Pétain és Franchet d'Espéray.

A legfelsőbb haditanács többi tagja: Georges tábornok, vezérkari főnök. Billo-te tábornok, Páris volt katonai parancsnoka, akit nemrég neveztek ki az egyik front-hadsereg élére, Petelat tábornok, Harcing tábornok, Strassburg katonai parancsnoka és rajtuk kívül Condé, Besson, Nogues, Colson, Blanchard, Hunziger, Gar-chery, Bührer és Réquin tábornokok.

Ezek a tábornokok egyuttal a hadsereg-csoportok vezetői is.

A francia haditengerészet élén Darian tengernagy áll. A földközi tengeri hajórajt Abria tengernagy, az atlanti-óceánit Gensoul tengernagy, a közelkeleti tengeri erőket Carpentier tengernagy, a szélsőkeleti tengeri erőt Bigot vezeti.

A francia légi haderő élén Vuilemin tábornok áll, vezérkari főnöke Keller tábornok.

A francia hadsereg nagy egységei föl-osztásuk szerint hazai csapatokból, gyarmati csapatokból, vagy kétféle csapatok egyesítéséből állanak.

A gyarmati csapatok

egy része már békében is Franciaországban tartózkodott. Nagybbr részüik Algírban, Tuniszban, Marokkóban, a francia Egyenlítői Afrikában és a közeli Keleten állomásozik.

A szélső Keleten, Indokínában és Annamban szintén jelentős számú francia gyarmati csapatok vannak, melyeknek keretét francia tisztek és altisztek alkotják.

A rendes katonai szolgálat két éves, amit három évig a behívásra készen álló ugynevezett „disponibilité“ követ.

Az elsőosztályú tartalék ideje 16 év, a második osztályúé 8 év.

Wir machen das geehrte Publikum auf-merksaam, dass

EREZ JISROEL ESZROGIM

nur selche, die mit annehmbaren Heckscher versehen sind, als

KOSCHER L'WIZWOH

genommen werden dürfen.

Cluj, am 12. Tischni 5700.

Das Besdin der orth. Geméinde.

HIREK

RESZKESSETEK!! WEIDEMANN a tömeggyilkos városunkban! Fényképe látható ma a ROYAL slágermozgó világrengető műsorában:

Ha leszáll az ég

A borzalmak filmje. Ilyen még soha nem volt. A világvárosok hasábjait szentelnek a film ismertetésére, amely páratlan a maga nemében. Csak erős idegzetűeknek! Főszerepekben: ROBERT MONTGOMERY és ROSALIND RUSSEL. Számozott helyek. Tel. 37-05. Premieren kedvezményes és szabadjegyek érvénytelenek.

— **Beteg a 69 éves dán király.** Koppenhágából jelentik: Keresztély dán királyt tegnap reggel könnyebb szívroham lepte meg. Az orvosok a megfeszített munka következményének tulajdonítják a bajt, éppen ezért feltétlen nyugalmat tanácsoltak. Habár aggodalomra nincsen ok, a mai napon, 69. születésnapja alkalmából esedékes fogadásokat lemondottak.

— **Acélisaszkos ápolónők.** A francia légvédelmi szolgálathoz beosztott ápolónők, amint azt Párizsból jelentik: acélisaszkokat kaptak. Nem készítettek külön sisakokat számukra, hanem régi katonai sisakokat osztottak ki közöttük. A legtöbb sisak azonban az utjabban divatos női rövid hajviselet miatt túlságosan nagy volt a hölgyek fejére, úgyhogy papírral kellett a sisakokat kitűnni. De, mint a „Journal” írja — „a kacérság soha nem mond le jogairól s a fiatal ápolónők azonnal felfedezték, hogy oldalra csapva sokkal csinosabb a sisak!”

— **Halálos szerencsétlenség a dícsőszentmártoni Mica-gyárban.** Tudósítók jelentik: Megrázó szerencsétlenség történt a napokban a dícsőszentmártoni Mica-gyárban. Krupa Aladár, 27 éves nagybányai illetőségű villanyszerelő, aki hosszabb idő óta a gyár alkalmazottja volt, munkaközben a magasfeszültségű árammal telelt villanyvezetékhez ért, amely halálra sújtotta. A tragikus sorsú fiatal villanyszerelő holttestét a bonctani intézetbe szállították. A hatóságok, miután megállapították, hogy véletlen szerencsétlenség történt, megadták a temetésre az engedélyt.

— **KÖZPONTI SEGÉLYZŐ HIVATALT ÁLLITANAK FEL A LENGYEL MENEKÜLTÉK RÉSZÉRE.** Bucurestiből jelentik: A tegnapi minisztertanácsban elhatározták, hogy a lengyel internáltak részére központi segélyező hivatalt állítanak fel, amely szigorúan a semlegességi szabályzat alapján működik.

— **Gyógyíthatatlan betegsége miatt leugrott az emeletéről.** Bucurestiből jelentik: Megdöbbentő öngyilkosság történt tegnap a bucuresti Colentina-kórházban. Gh. Simion 40 éves brailai halikereskedőt, aki hosszabb idő óta súlyos agy-gyulladásban szenvedett, Bucurestibe szállították, ahol a Colentina-kórház ideggyógyászatián helyezték el gyógykezelés végett. Az utóbbi napokban azonban olyan kínos fájdalmak voltak a szerencsétlen embernek, hogy egy időre eszméletét is elvesztette. Amikor ismét magához tért, attól való félelmében, hogy sohasem gyógyul meg és a kínos fájdalmak tovább is állandóan gyötörni fogják, elhatározta, hogy megvált az élettől. Egy alkalmas, őrizetlen pillanatban az ablakhoz vándorolt és levelet írt magának a második emeletéről. A halálugrás következtében a kórház betonozott udvarán koponyaalapú törést szenvedett és pár pillanat múlva meghalt. Holttestét be szállították a bonctani intézetbe.

— **Féltékenységből agyonütötte vetélytársát.** Dícsőszentmártonból jelentik: Borzalmas kegyetlenséggel végrehajtott gyilkosság történt szombaton Medgyesen. Két fiatal gazdalegény, Abican Petre és Zincu Ioan, mindketten egy leánynak udvaroltak. A szerelmi vetélykedés többször heves szóváltásban, majd később nyílt ellenségeskedésben robbant ki. Végül is Abican Petre, miután látta, hogy vetélytársának, Zincu Ioannak több szerencséje van a leány nál, elhatározta, hogy bosszút áll. Szombaton, amikor Zincu hazafelé tartott, megleszte az uton s egy vasruddal úgy fejbe ütötte, hogy a szerencsétlen ember a helyszínen kiszenvedett. A szerelmi féltékenység miatt gyilkossá lett legényt a csendőrség letartóztatta és átadta az ügyészségnek.

Szobrot emelnek Calinescu volt miniszterelnök emlékére

BUCURESTI, szeptember 26. (Rador.) *Argeseanu* tábornok miniszterelnök elnöklétével tegnap minisztertanácsot tartottak, amelyen a kormány valamennyi tagja részt vett. *Argeseanu* tábornok kormányelnök javaslatára a minisztertanács elfogadta azt a tervet, hogy a kötelessége teljesítése közben orvul meggyilkolt *Calinescu Armand* volt miniszterelnök emlékére emlékoszlopot emelnek. A határozat megvalósításával a művészeti és kultuszminisztériumot bízták meg.

MONTREAL, szeptember 26. (Rador.) *Vasárnap* gyászistentiszteletet tartottak *Calinescu Armand* volt román miniszterelnök lelkiüdvéért. Az istentiszteleten a diplomáciai testület, a polgári és katonai hatóságok is megjelentek.

— **Ünnepi istentisztelet a Regele Ferdinand uti főtemplomban.** Szukkoth ünnep első napján az ünnepi istentiszteletet rendje a következő: Szeptember 27-én, szerdán és 28-án, csütörtökön az esti ima 6 órakor, szeptember 28-án és 29-én, csütörtökön és pénteken a reggeli ima 8 órakor, Muszaf ima 10 órakor kezdődik. Az utolsó napok imarendjét annak idején külön fogják közzélni.

— **Magyarországon történt autógázolás utójátéka a bucuresti bíróság előtt.** Bucurestiből jelentik: Sulyos autókarambol ügyében folytat vizsgálatot az ilfovi ügyészség. Az eset még augusztus 14-én történt, amikor dr Dan Berceanu bucuresti lakos, aki külföldről Magyarországon keresztül jött haza Bucurestibe gépkocsijával, Hajmáskér magyar község közelében az országuton elgázolt egy Pinter Sándor nevű biciklistát. A gázolás következtében a biciklista súlyosan megsebesült, ugyhogy kórházba kellett szállítani. Az autókarambol ügyében a magyar hatóságok átiratára a bucuresti ügyészség azonnal megkezdte a vizsgálatot. Miután az előzetesen felvett és a bucuresti hatóságoknak megküldött jegyzőkönyvekből, valamint a gépkocsi vezetőjének vallomásából is megállapítást nyert, hogy dr Dan Berceanu a rendesnél nagyobb sebességgel hajtott az országuton és így a balesetet őt terheli a felelősség, az ilfovi ügyészség vádat emelt ellene és az ügyet áttette tárgyalás végett a törvényszékhez.

— **Fejér Sándor hegédművész hazaérkezett, óraadásait megkezdte.** Jelentkezés délután 9—11, délután 3—6-ig. Str. General Berthelot 11/a. Telefon 30-70.

— **Horvát dr. rendőrkezesztor nyomatékos felhívása a lakóváltozások bejelentésének kötelezettségéről a háztulajdonosokhoz és főbérletihez.** Több ízben hírt adtunk arról, hogy az ingatlan könyvecskék rendszerének tavasszal történt bevezetése óta minden háztulajdonosnak és főbérletnek fokozottan szigorú kötelessége bejelenteni egy rendőrkezesztura népesedési osztályán, valamint az illetékes kerületi rendőrségen minden egyes lakóját és az esetről-esetről történő lakóváltozásokat. Az új bejelentő rendszer óta mintegy négy hónap telt el s meg kell állapítani, hogy ez idő alatt Kolozsvár lakosságának tulncmó része kötelességtudóan tett eleget a rendelkezésnek s az ingatlan könyvecskéket idejében benyújtotta. Ugyanakkor azonban számos olyan eset is adódott, hogy sok háztulajdonos és főbérlet nem jelentette be új lakóit. A rendőrség most az utóbbi napokban is több ilyen esetet talált az ellenőrzések során. Eppen ezért, a lakóbejelentések fontosságára való tekintettel, dr. Horvát Istif rendőrkezesztor a lapok útján a következő fontos tájékoztató felhívást intézi a lakossághoz: — Sajnos, még mindig sokan vannak városunkban olyan háztulajdonosok és főbérletők, akik többszöri figyelmeztetés ellenére sem jelentették be a házukban történő lakóváltozásokat. Újlag és nyomatékosan közlöm mindenkivel: a lakókat akkor is, ha csak vendég s csak ideiglenesen is tartózkodnak valakinek a házában, vagy valamelyik főbérlet lakásában, abban az esetben is föltétlenül be kell jelenteni. Számos olyan eset fordult elő ugyanis, hogy egyesek valóságos rejtgeteknek és elbujtatnak bizonyos egyéneket, akik, mint új lakók jelentkeznek a házában. A legutóbbi ellenőrzések és igazoltatások során is több olyan esetre találtunk, hogy egyesek bizonyos kétes egyéneknek adtak szállást, sőt buvóhelyet, anélkül, hogy mint új lakókat azonnal bejelentették volna. Ezáltal az összes házmeztereknek is kötelességévé teszi a rendőrkezesztura, hogy mielőst tudomást szereznek arról, hogy új lakó került a házába, ők is azonnal figyelmeztessék a gondnokot, vagy a háztulajdonost arra, hogy legkésőbb három napon belül az új lakót be kell jelenteni. A bejelentések elmulasztásáért tehát a jövőben a házmezterek is felelősek lesznek. Mindazok, akik nem tesznek eleget a rendelkezéseknek s akinek a házában, vagy a lakásán az ellenőrzések során be nem jelentett lakót talál a rendőrség, azok a katonai törvényszék elé kerülnek és a legszigorúbb büntetésben fognak részesülni.

— **Meghalt Hollósi Andor, az Erdélyi Bank nyug. ügyvezető igazgatója.** A régi erdélyi bankgeneráció egyik nagytekintélyű és tehetséges tagja tünt el ismét az élők sorából: meghalt Hollósi Andor, az Erdélyi Bank nyugalmazott ügyvezető igazgatója. Hollósi Andor a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank gárdájához tartozott. Évtizedeken át volt a Commerc brassói fiókjának igazgatója, majd később az Erdélyi Bank ügyvezető igazgatója lett. Néhány év óta betegeskedett és megrendült egészségi állapotára való tekintettel nyugalmába vonult. Azóta gyógykezeltette magát, azonban az akut betegsége szeptember 25-én végzett vele. Elhunyt nagy vesztesége az erdélyi zsidó társadalomnak. Szerdán temetik a brassói postaréti neolog temető halottasházában.

— **Törvény elé került a pörüljárt rabló.** Désről jelentik: Seres Pavel sajóudvarhelyi lakos tegnap éjjel beállított Pop Mária-hoz, akiről tudta, hogy a beszercei vásáron eladott két tehenéért kapott 7000 lejt őri a házában. Seres fenyegetésekkel arra akarta kényszeríteni Pop Mária-t, hogy adja elő azt a pénzt. Pop Mária azonban a fenyegetések ellenére sem volt hajlandó a 7000 lejt előadni, amit egyébként házában kertjében ásvott el, mert tartott tőle, hogy kirabolhatják. Miután Seres a pénzt nem tudta megtalálni, összecsomagolta a lakásában levő értékeket tárgyakat. Feljelentés alapján a csendőrség kézrekerítette és bekísérte a dési ügyészségre, ahol kiderült, hogy rablótámadás miatt már folyik ellene eljárás és ez ügyben a törvényszék október 10-én tart tárgyalást.

— **Meghalt Danilo montenegrói herceg.** Rómából jelentik: Danilo montenegrói herceg meghalt. Elhunyt alkalmából az olasz király és császár 30 napos udvari gyászt rendelt el.

— **Rendelet a must forgalombahozataláról.** A szeszmonopol vezérigazgatósága a szőlővédelmi törvény 30. szakasza értelmében közzétett rendeletet intézte a pénzügyigazgatóságokhoz a must forgalombahozataláról. A kolozsvári pénzügyigazgatósághoz most érkezett meg a rendelet. Az említett törvény 30. szakaszának megfelelően a bor, a seprőpálinka forgalomba hozható anélkül — írja a rendelet —, hogy a pénzügyi hatóságok bármilyen formájára lenne szükség. A fenti rendelkezés közli a pénzügyigazgatósággal, hogy az 1939. évi szőlőtermésből származó must bármilyen italmérésben, kocsmában, vendéglőben, stb. forgalomba hozható anélkül, hogy az italmérési engedély tulajdonosa külön engedélyt igényelne erre a szeszmonopoltól, vagy a kivetési pénzügyigazgatóságtól. Hasonlóképpen forgalomba hozható a must olyan helyeken is, ahol nem a helyszínen fogyasztják el, mint például a vegyeskereskedésekben. Ezek esetében azonban a kivetési pénzügyigazgatóság külön engedélyre van szükség. A vegyeskereskedésekben a must a fenti engedély alapján poharazva is kimerhető, a szeszitalokat azonban továbbra is zárt palackokban lehet itt forgalomba hozni. Azok a termelők, akiknek poharazásra is van engedélyük, a mustot minden külön engedély nélkül kimerhetik, míg a többi termelő csak abban az esetben, ha arra külön engedélyt kérnek a pénzügyigazgatóságtól. A szőlészeti szindikátusok ugyancsak kimerhetnek mustot, de csak a szindikátusi székelyben és külön pénzügyigazgatósági engedély alapján. Azok a szőlőtermelők, akik nem akarják a mustot kicsinyben eladni és a kiskereskedőket szolgálják ki, a nagybani eladást csak a termelés helyén végezhetik a szeszmonopollal szóló törvény 167. és 213. szakasza értelmében. A must eladására vonatkozó fent ismertetett engedélyeket minden illeték nélkül adják ki és csak az a jelenlegi időnyre érvényesek. A szeszmonopollal szóló törvény 118. szakasza értelmében azok a szőlőtulajdonosok, akik mustot, vagy szőlőt nem a termelési helyen hoznak forgalomba, kötelesek az eladott mennyiségről jelentést tenni a községi előjárásnak. Minden egyes szállítmány alkalmával meg kell tenni a fent említett bejelentést. Ezeket a bejelentéseket számon tartják a bormennyiségek megállapítása alkalmával.

— **Október 29-én lejár a banktörvény részéről adott határidő.** Bucurestiből jelentik: Rador: Október 29-én lejár az az utolsó határidő, ameddig az összes romániai pénzintézetek kötelesek az új banktörvény rendelkezéseit végrehajtani, legyenek azok akár nagy, akár pedig kis pénzintézetek. Azok a bankokat, amelyek eddig a határidőig nem teljesítik a banktörvény rendelkezéseit, hivatalosan felszámolják. A legfőbb banktanács től nyert értesülés szerint — amely szerv az új banktörvény gyakorlati alkalmazásának végrehajtására s ellenőrzésére kapott felhatalmazást — az országban még mindig igen jelentős azoknak a pénzintézeteknek a száma, amelyek nem teljesítették az új banktörvény előírásaiban lefektetett kötelezettségeiket.

— **Megérkezett Constanța-ba az Olaszországban épített legjobb kereskedelmi hajó: a Sulina.** Constanța-ból jelentik: Tegnap reggel megérkezett a constantai kikötőbe a Sulina nevű új hatalmas román hajó, amelyet Olaszországban építettek. A Sulina egyike annak a négy kereskedelmi hajónak, amelyeket Olaszországban rendelt meg Románia. Az építés alatt levő három másik román hajó neve: Cavarna, Balci és Mangalia. Az új hajók ultramodern építésűek és óránként 14.8 tengeri csomó sebességgel. A Sulina nevű hajó Constanța és a keleti kikötők között tengeri uton fog közlekedni.

— **Kiket fogadott kihallgatáson Argeseanu tábornok, miniszterelnök.** Bucurestiből jelentik: Argeseanu Gheorghe tábornok, miniszterelnök tegnap munkakihallgatáson fogadta Eugen Titeanu sajtó- és propagandaügyi államtitkárt, dr Pop Traian, az állami javak leltári miniszterét, dr Silviu Dragomir kisebbségi miniszterét, dr M. Marinescu tábornok egészségügyi miniszterét és Valcovicu Victort, a Nemzeti Újjászüllesztés Frontja főtájkárát. A miniszterek munkakihallgatásának befejezésével Argeseanu miniszterelnök Iacobovicu tábornok, a II. hadtest parancsnokának bemutatkozó látogatását fogadta.

— **Háromszázézerlejes tűzkár Szamosmegyében.** Désről jelentik: Todoran Iuon valareli lakos házába belesapott a villám, amely felgyújtotta az istállót és a csúrt a benne felhalmozott egész évi gabonatermésével. A gazdja kára körülbelül háromszázézer leje tehető.

— **S. Salamon Klára, Hevesi Pirokska zongoraművész nő kiváló művésznővédeke.** Clujon nagy sikerrel működő **Salamon-féle zeneóvoda** mintájára Aradon zenei előkészítő tanfolyamot nyit, fiatalok gyermekek (4 éves kortól) részére. A kitűnő zongoratanárnő ezzel a módszerrel zongoránövendékeinek is megadja a legmodernebb zenatanításba alkalmazott, a tanulási kezdeti stádiumában nélkülözhetetlen zenei alapot. Jelentkezési idő: Zenei előkészítés és zongoránövendékek (kezdők és haladók) részére délután 4—6-ig. S. Salamon Klára, Str. I. G. Duca No. 7. Ap. 3. Arad.

— **Ügyvédi hír.** Dr Kamil Rozália ügyvéd irodáját Satu-Mareről Targu-Muresre Str. Traian 4 szám alá helyezte át.

— **Bukaresti előfizetőinket** értesítjük, hogy ottani megbízottunk címe: Singer Mór Calea Mosilor 314, aki bármilyen előfizetéssel kapcsolatos ügyben felvilágosítással szolgál.

— **Felhívás!** Pár nappal ezelőtt eltűnt a Haggibbor helyiségéből egy 35-ös típusú Erika portable irógép. Ha valaki tudomással bír az irógép holletéről, kérjük értesítse a Haggibbor vezetőségét, Str. Memorandului 18 alatt.

— **Mentsünk meg egy anyát!** A világszemélyek idegtépő scdrában az egyes ember sorsa úrant elhalkul az érdeklődés. De vannak tragédiák, amelyek a történeti zivatartól is fölsírnak az embertársak lelkiismeretéhez. Ilyen az is, amit a napokban tudomásunkra hoztak. Egy, a közepesnél jobb anyagi viszonyok között lévő családó, aki amíg módjában volt, maga is a legjobb adakozók sorában állott, az utóbbi évek különböző sorscsapásai alatt teljesen tönkrement. Anynyira, hogy a betevő falatot sem tudta asszonyból és két apró gyermekből álló családjá számára megkeresni. Rokonok, majd régi barátok diszkrét támogatása éllette márlól-holnapra a derék, szerencsétlen embert. Ehhez a szerencsétlen állapothoz valósságos tragédia csatlakozott az elmúlt hónapokban. Az asszony szembajjt kapott és elvesztette egyik szemének látóképességét. Most az a vesély fenyegeti, hogy teljesen világtalaná válik, ha nem lesz módjában egy fővárosi specialista néhány heti kezelésének anyagát terheit viselni. Néhány ezer lejről van szó. Ez kell, hogy megmentesen egy fiatal életet, két gyermek anyját. Akinek szívét egy tragikus sors megtudja mozgatni, adakozzon a nemes célra és mentse meg egy anyát! Ne engedje, hogy világtalanul, élőhalottként járjon ezen a földön. Adományokat közvetít és hirlapilag nyugtázza az Uj Kelet kiadóhivatala.

„A
va

Közzét

Washington
Pittmann sz
külügyi bizo
összagra ho
körvény mó
toti amely
tartalmazza
a) Ameri
gedélyt arra
pedig áru
moknak. A
vétségeket
50 ezer doll
b) Azok
Északamerik
vásárolnak,
kogy vegyél
előtt.
c) Az ame
ki azokat a
amerikai áll
tilos behatol
d) A Vö
zete és hajó
ra vonatkozó
e) A hadv
Amerikának
f) Az Ész
ban tilos a
szére alapok
g) Az am
hatalmazást
ritó intézke
amerikai kik
jői, vagy te
használatá t
A tervezés
einőknek azt
gue tilalmat
gessék.
Washington
távirati irod
szenátus csü
hogy időt ad
ságának a s
sára.
Washington
DNB: Corde
lentette az u
Államok ko
azt a kérdé
got hadvisel
sem és ennel
vele szembe
Panama, s
panamerikai
Panama kö
választották
Garay, Pan
amerikai kon
lasztása után
tusoknak a t
mára nyujtot
közi helyzetr
Többek közt
— A népsz
szerződés, a E
zetközi jog e
emberi szelle
meként köny
erősítésére v
borura való r
bőke megme
nekünk, a sz
kötelességink
kötelezettség
nensink szán
emberiséget e
nyevető veszé
Az
bes
Ezután Sur
mok külügy
Észak-Amerik
uai közremül
nek megoldás
boru kitörése
Emlékeztető

„Amerikának a háborútól való elszigetelődése csak viszonylagos lehet“

mondotta az USA külügyi államtitkára a pánamerikai konferencián

Közzétették az amerikai semlegességi törvény módosításának tervét

Washington, szeptember 26. (Rador.) Pittmann szenátor, az amerikai szenátus külügyi bizottságának elnöke ma nyilvánosságra hozta az amerikai semlegességi törvény módosítására vonatkozó javaslatot, amely többek között a következőket tartalmazza:

a) Amerikai hajók nem kaphatnak engedélyt arra, hogy akár személyeket, akár pedig árut szállítsanak a hadviselő államoknak. A rendelkezés ellen elkövetett vétségeket maximálisan 5 évi elzárással és 50 ezer dollár pénzbírsággal sújtják.

b) Azok a hadviselő felek, amelyek az Északamerikai Egyesült Államokban árut vásárolnak, az árut birtokukban kell, hogy vegyék még azoknak elszállítása előtt.

c) Az amerikai köztársaság elnöke jelöli ki azokat a hadi területeket, amelyekre amerikai állampolgároknak vagy hajóknak tilos behatolni.

d) A Vöröskereszt Egyesület személyzete és hajói mentesek az amerikai hajókra vonatkozó korlátozási tilalom alól.

e) A hadviselő államok nem adhatják el Amerikának értékeiket.

f) Az Északamerikai Egyesült Államokban tilos a hadviselő felek bármelyike részére alapokat gyűjteni.

g) Az amerikai köztársaság elnöke felhatalmazást kap, hogy különleges megszorító intézkedéseket léptethessen életbe az amerikai kikötőknek a hadviselő felek hajóit vagy tengeralattjáróit részéről történő használata tekintetében.

A tervezet magában foglalja Roosevelt elnöknek azt a kérését is, hogy az embargo tilalmat a fegyverszállításokra felfüggeszék.

Washington, szeptember 26. A Havas távirati iroda jelenti, hogy az amerikai szenátus csütörtökre halasztotta ülését, hogy időt adjon a szenátus külügyi bizottságának a semlegességi törvény módosítására.

Washington, szeptember 26. (Rador.) DNB: Cordell Hull külügyminiszter kijelentette az újságíróknak, hogy az Egyesült Államok kormánya még tanulmányozza azt a kérdést, vajon Szovjet-Oroszországot hadviselő félnek kell-e tekinteni, vagy sem és ennek megfelelően alkalmazni kell-e vele szemben hadianyagkivételi tilalmat.

Panama, szeptember 26. (Rador.) A pánamerikai értekezlet elnöke Garayt, Panama köztársaság külügyminiszterét választották meg.

Garay, Panama külügyminisztere, a pánamerikai konferencia elnöke való megválasztása után, köszönetet mondott a delegátusoknak a megiszteltetésért, amelyet számára nyújtottak, majd beszámolt a nemzetközi helyzetről és az európai eseményekről. Többek között a következőket mondotta: — A népszövetségi alapokmány, a Locarnói szerződés, a Briand-Kellog paktum és a nemzetközi jog egyéb eszközei, amelyeket az emberi szellemnek az anyag fölötti győzelmeként könyveltek el, csupán annak megerősítésére voltak alkalmasok, hogy a háborúra való felkészülés az egyetlen eszköz a béke megmentésére. A mai súlyos helyzet nekünk, a szabad és békés Amerika fiainak kötelességünk teszi, hogy megtárgyaljuk a kötelezettségeket, amelyeket a sors kontinensünk számára előírt, hogy elhárítsuk az emberiség és a keresztény civilizáció fenyegető veszélyét.

Az USA külügyi államtitkárának beszéde

Ezután Sumner Welles, az Egyesült Államok külügyi alminisztere szólalt fel és Észak-Amerika pénzügyi, valutáris és katonai közreműködését ígerte meg azon kérdések megoldásában, amelyet az európai háború kitérőse Amerika számára feldézett. Előzetesen Welles arra, hogy a buenos

ayresi konferencián tanulmányozták az eszközöket, amelyek alkalmasok Amerika érdekeinek békeidőben való megvédésére és az amerikai népek békéjének biztosítására, amennyiben az amerikai kontinensen kívül háború törne ki. Ezután részletesen beszélt a gazdasági és pénzügyi eszközökről, amelyeket az Egyesült Államok a különböző amerikai országok rendelkezésére bocsátott. Megállapította, hogy az Egyesült Államoknak a háborútól való elszigetelődése csak viszonylagos lehet. Majd a következőket mondotta:

— Figyelembe kell vennünk azt a tényt, hogy más kontinensek hatalmas nemzeti megváltoztatták kereskedelmi és termelési rendszerüket, amelyet politikai és ideológiai ambícióik szolgálatába állítottak. Közös elhatározással és együttműködéssel elkerülhetjük, hogy a mi célkitűzéseinket a másoké uralja, vagy hogy azokat katonai szükség-

ségek rendeljék alá. Amint hogy most lényeges az, hogy erősek legyünk, mert gyakran láthattuk, hogy milyen sors vár a gyengékre, erőfeszítéseket kell tennünk, hogy nemzetvédelmi programunk helyreállítsa a bizalmat az egyéni kezdeményezésben. Ezen elv meghirdetése egyúttal proklamálja az amerikai köztársaságnak azon elidegeníthetetlen jogát is, hogy lehetőleg védekezzenek a háború veszélyei és visszahatásai ellen, amely az amerikai partoktól néhány ezer kilométerre robbant ki. A háború és annak hatásaival szemben a védekezés jogát kihangsúlyozva, Welles megemlítette a párizsi egyezmény megsértését is. Nem lehet szó érvényes erkölcsi igazolásról egy olyan nemzet esetében, amely háborút zudít az emberiségre akkor, midőn még nyitva áll a békés eljárás a viszály rendezésére. Welles ezután apellált az összes amerikai köztársaságok szolidaritására és egységére, amelyek ugyanazon szabadságelveket, ugyanazon keresztényi eszmét vallják, amely ezen országok megalakítását áthatotta. Amerika el van határozva arra, hogy bármely közvetlen, vagy közvetett támadási fenyegetéssel szembeáll.

Welles beszéde után a pánamerikai konferencia bizottságot nevezett ki a mandátumok igazolására és a konferencia munkálatainak összeegyeztetésére.

Manin Rios, Uruguay köztársaság kiküldötte, jelentette ki ezután, hogy senkinek nézheti részvétlenül, hogy a jelenlegi háború során gyermekeket, asszonyokat és öregeket pusztítanak el, különböző haditénykedések során. Véget kell vetni az állapotnak, hogy a szerződések egyszerű papírrongyok. Végül bejelentette, hogy határozati javaslatot nyújt be, amely az amerikai országokba való bármely idegen beavatkozás kiküszöbölését célozza.

Levegőbe repült egy belga vasuti hid

ARLON, szeptember 26. A Brüsszel-Arlon vasútvonalon Stecke közelében levegőbe repült egy vasuti hid. Kevéssel a robbanás előtt, egy gyorsvonat robogott át a hídon. A detonáció következtében több környező épület megrongálódott. A hatóságok szigorú vizsgálatot indítottak a robbanás körülményeinek kiderítésére.

Felére szállította le a kolozsvári polgármester a lakbérilletéket

Kolozsváron két és féléves adóilletéket kell befizetni a polgármesteri rendelkezés értelmében a lakberek után. Hetezer fellebbezés érkezett be az első adókivetések ellen

Cluj, szeptember 26. Az ideai városi adó- és illetékkivetés keletlen meglepetést hozott a közönségre. Jobban mondván a közönség egy jelentős rétegére, a bérlőkre, akiket az új pénzügyi szabályrendelet alapján ebben az évben öt százalékos lakbérilletékekkel terheltek meg. Ezt az illetéket a város a közigazgatási törvény alapján léptette életbe, amely felhatalmazta a városokat és községeket, hogy azokat a bérlőket, akik más címen lakbérilletéket nem fizetnek, — mint például az iparosok, kereskedők, gyárak, vállalatok, üzlethelyiségek, kávéházak és vendéglők — lakbérilletékekkel terhelik meg. A város élt is ezzel a jogával. Ennek az adókövetési jognak gyakorlása meglehetősen visszataszítást keltett a város lakosságában. Mivel a város ezt az illetéket eddig még nem vetette ki, nem volt tisztában azzal, hogy az ezen a címen kivetett illetékek milyen összeget tehetnek ki és ezért a folyó évi költségvetésben e célra csak másfél millió lejt vett fel. Az adókövetés után azonban kitűnt, hogy a város igen lebecsülte ezt a lakbérilletéket, mert az ezen a címen kivetett illeték ez évben közel nyolc millió lejt tesz ki.

Az öt százalékos megállapított lakbérilletéket Kolozsváron minden bérlő magának tartotta. Különösen a tisztviselők tekintélyes rétege és ennek az elégedetlenségnek volt a kifejezője az, hogy a kivetések ellen eddig nem kevesebb, mint hater ezer fellebbezést adtak be. Majdnem minden fellebbezésnek ugyanaz volt az indoka. Az illeték kivetése az alkotmánytörvényvel áll ellentétben, mert ennek értelmében csak a jövedelmeket lehet megadóztatni, már pedig a lakbér nem jövedelem, hanem kiadás. De megfellebbezték a lakbérilleték kivetését az érdekeltek a közigazgatási táblához is, ahol a napokban lesz meg az

első főtárgyalás. A közigazgatási tábla, mint már közöltük, az első tárgyalást e hó első napjaira tűzte ki, ám a közigazgatási tábla első szekciója érdekösszeütközés miatt elfogultságot mondott ki és a tárgyalást elnapolta, mert az volt a helyzet, hogy azok a táblabírók is megfellebbezték az illetékkivetéseket, akiknek az ügyben dönteniök kellett volna.

Két és fél százalékra szállította le az illetéket a polgármester

Azt hisszük azonban, hogy a hater ezer fellebbezés és a közigazgatási táblához beadott kereset érdemi tárgyalására nem kerül sor. Nem kerül sor azért, mert a város ezévi költségvetésében e címen csak másfél millió lejt előirányozva, kivetés után pedig kitűnt, hogy az adókövető bizottságok 7 millió 600 ezer lejt vetettek ki, már pedig a fennálló rendelkezések értelmében a kivetett adók és illetékek az előirányzott összeget nem haladhatják meg. Kolozsvár város pénzügyi osztálya még eddig nem vetett ki lakbérilletéket és így még hozzávetőlegesen sem tudta, hogy a lakbérilleték ilyen nagy összeget fog kitenni. Természetesen, nem lehet számolni azzal, hogy a kivetett összeg mind befolyik a város pénztárába. Számolni kell ugyanis azzal, hogy ennek 30-40 százaléka behajthatatlan, de a házbérilleték azonban még így is jóval felülmúlja az előirányzott összeget. Dr. Baba a városi pénzügyi osztály vezetője, jelentést tett a helyzetről dr. Bornemisa Sebastian polgármesternek, aki elhatározta, hogy a kivetett öt százalékos lakbérilletéket ennek felére, két és fél százalékra szállítja le s az erre vonatkozó rendelkezés a legközelebbi napokban fog majd megjelenni.

A város közönség nagy megnyugvással

veszi tudomásul a polgármesternek ezt a megértő elhatározását. Ez a bérlők nagy rétegét teljes egészében ki is elégíti. Van azonban a bérlőknek egy rétege, akik még ezt az adószállítást sem tartják méltányosnak, ezek az egyszobás, vagy egy szoba konyhás bérlők, akik évi 8 ezer lejnél csak pár száz lejjel fizetnek magasabb lakbéréket. Ezeknek álláspontja az — és ez minden tekintetben jogos és méltányos is — hogy a pénzügyi szabályrendelet értelmében a lakbér nyolcezer lejjel adómentes. A kivetés során ennek ellenére a törvön, hogy őket nemcsak a nyolcezer lejen felüli lakbér után terheltek meg illetékekkel, hanem az egész lakbérért, tehát az egész összeg után vetették ki a lakbérilletéket. Ez az eljárás szerintük szabálytalan és így fellebbezésüket még a fellebbezési illeték 50 százalékos leszállítása ellenére sem hajlandók lemondani. Ezek a bérlők köszönetet veszik a polgármester intézkedéséért, de kérik, hogy szolgáltatson nekik teljes igazságot s utasítsa a pénzügyi osztályt, hogy csak a nyolcezer lejen felüli lakberek után vesse ki az illetékeket és ezt az összeget is 50 százalékkal mérsékelje.

Németország gyors győzelmet akar

London, szeptember 26. (Rador.) A Daily Express katonai szakértője úgy véli, hogy Németországnak gyors győzelemre van esélye. Bárholyan is döntene Hitler a Belgiumba való behatolás kérdésében, Angliának nincs mitől félnie, ha szilárdan kitart és megfelelő elővigyázatossági intézkedéseket tesz. A lap szerint a németeknek, akik előtt Sztalin lezárta a keleti utat, nincs más választásuk, mint kétségbeesett kalandokba ugrani, vagy pedig elismerni a legyőzést. Kopenhága, szeptember 26. (Rador.) A Politiken című lap tudósítója jelenti, hogy a keleti fronton harcoló német csapatok jelentős részét a nyugati frontra vitték.

Gépkocsi-baleset Brassó mellett

Brasov, szeptember 26. A ghimbaz-brasói országúton súlyos autószerencsétlenség történt. A 10207. számú autó, amelyet Tohaneanu asszony vezetett Szeben felől, Ghimbaz község előtt előrenyomult egy lengyel rendszámú kocsit, amely Brassóból Magyarország felé indult. A nedves talajon megcsuszott a kocsi fékezés közben és emiatt összeütközött a két jármű. Tohaneanuné súlyosan megsebesült.

Fontos felhívás állampolgársági ügyben!

Nyomatékosan felhívjuk az összes érdekelteket zsidók figyelmét, hogy 1939. július 27-én új törvény jelent meg, mely szerint mindazok, akik az 1924. évi állampolgársági törvényből kiharadtak, legkésőbb 1939. október 27-ig folyamodhatnak állampolgársági joguk elismerése végett. Ez a legutolsó határidő! Aki most sem jelentkezik, úgy lesz tekintve, hogy román állampolgárságáról visszavonhatatlannul lemondott.

Miután a jelenkezéssel egyidejűleg több rendkívül fontos okmányt kell benyújtani, melyeknek beszerzése hosszabb időt igényel, minden érdekelt nyomban forduljon ügyvédhez, illetve a szegénysorsú zsidóság a cluj zsidó hitközség Tanácsadó Irodájához (Cluj, Str. Gen. Berthelot 8. sz., hivatalos órák u. 5-8-ig), hogy a megfelelő felvilágosítás és utbaigazítást megkapja.

Minden egyes zsidónak önmagával és családjával szembeni kötelessége, hogy ez utolsó alkalmat ne mulassza el igénybe venni.

EGYESÜLETI ÉLET

— A kolozsvári Joung Wizo értesíti az érdeklődőket, hogy október 1-én megkezdődnek a héber és angol nyelvkurzusok, kitűnő tanárokkal és a legújabb módszer szerint. Továbbá Jámbor Ferenc zsidó történelmszeminariuma is, melyre vendégeket szívesen lát a Joung Wizo vezetősége. (Érdeklődni: Str. Iuliu Maniu 2, II. em., esetleg tel. 17-01, Vártes Editnél.)

SPORT

Vasárnap ismét teljes forduló lesz a Nemzeti Bajnokságot

Oluj, szeptember 26. (Az Uj Kelet tud.) A Nemzeti Bajnokság küzdelme során vasárnap ismét teljes fordulót játszanak. A hét mérkőzésének a Juventus—Venus találkozóján kezdtek. Nagy mérkőzés lesz Nagybányán is, ahol a Carpați FC a Rapid FC-vel mér össze erejét. A Nemzeti Bajnokság A) vasárnapi programja a következők:

Kolozsvár, Victoria—CAMT.
Kecse, UDR—Sportul Studentesc.
Nagybánya, FC Carpați—Rapid.
Galapi, Gloria CFR—AMTE.
Bucuresti, Juventus—Venus, Unirea Tricolor—Ripensia.

Nemzeti Bajnokság B)

A Nemzeti Bajnokság B) vasárnap elődöntése kerülő mérkőzése a következők:

I. csoport:

NAC—Mures, Victoria CFR—Craiovan, Sporting—Astra, Dragos Voda—Tricolor, Dacia Unirea—AS Constanta.

II. csoport:

Kinisi—Jiul, Vulturii—Electrica, Minerul—Sparta, CFR—Mica, Gloria—Simeria.

III. csoport:

Victoria—Torekvis, Olimpia—Universitatea, Industria Sarmei—Cimentul, Oltul—Crisana, Monopol—Barkochba.

IV. csoport:

Turda—Franco Romana, Prahova—Feroemmail, DVA—Makkabi Kisenev, Makkabi Bucuresti—DOC.

Mi újság a sportvilágban?

Az aradi Hakoah asztalitenisz szakosztálya ifjúsági háziversenyt tegnap bonyolított a nagy érdeklődés mellett az egyesület termében, melyen 60 nevező vett részt. Az eredmények a következők:

Ifj. I. oszt.: 1. Löwy Géza, 2. Róth Sándor, 3. Weinarth Géza.

Ifj. II. oszt.: 1. Sohr András, 2. Braun György, 3. Paszternák József.

Ifj. I. B): 1. Adler György, 2. Salamon Jenő, 3. Karniol János.

Ifj. női I. oszt.: 1. Weitzen Éva, 2. Kopil Szerén, 3. Klein Rózi.

Ifj. páros I. o.: 1. Salamon Sári—Löwy Géza, 2. Salamon Sári—Davidovits Pél, 3. Róth Sándor—Németh Géza.

A háziverseny tulajdonképpen előkészítő munkája a december hónapban Aradon a Hakoah által megrendezendő országos pingpong Makkabiádnak, amikor is Románia összes zsidó sportegyesületei résztvesznek a nagyszabásúak ígérkező versenyen. A Hakoah vezetősége már most felhívja a zsidó ifjúság figyelmét erre a Makkabiádra és kéri, hogy a tréningeken minél számosabban és minél gyakrabban vegyenek részt, hogy teljesen felkészülten vegyék majd fel a küzdelmet a decemberi versenyeken.

Arató Klári, a nagyváradi Makkabi volt kitűnő teniszezője, menyasszony. Vőlegénye Bodola, a Venus jelles labdarúgója. Az eljegyzés szombat este Kolozsváron volt.

Vasárnap egy hete furcsa mérkőzést játszottak a dániai Lunderskovban. A Lunderskov—Koldings Boldklub futballmérkőzésen az I. félidőben a hazai csapat 6:0-ra vezetett. A II. félidőben azonban a Koldings Boldklub olyan jól játszott, hogy a végeredmény 6:6 lett. De ez még semmi. A mérkőzést három játékvezető vezette. Az első rosszul lett a tizedik percben. Helyére egy másik állt be. Ez a II. félidő elején abbahagyta a vezetést, mert „civil” ruhában volt, az eső pedig eleredt... Nem maradt más hátra, mint az, hogy a legtekintélyesebb Koldings-játékos egyben vezette is a játékot. Hihetetlenül hangzik az egész, de a zürichi Sport című lap hozzátesszi: „Teljesen hiteles mérkőzésleírás!”

Javul a font és a francia frank árfolyama. A font és francia frank árfolyamában a nyugati devizatörszdek, valamint New Yorkban az utóbbi napokban jelentős árfolyamjavulás mutatkozik. A mai (szeptember 26-i) zürichi nyitás alkalmával a következő árfolyamokat jegyezték: Márka 176, holland forint 235,12, dollár 443,50, font 17,70, francia frank 10,025, olasz lira 22,40, belgas 75,25. A többi árfolyamok hiányzanak a zürichi táviratból.

HIRDELÉS ÉS ÜZLETRE VÁRTATÁS

SZÍNHÁZ·FILM·MŰVÉSZET

Ma este: Múlt

A múlt szezonvég legnagyobb vigjáték-sikere, Tomcsa Sándor, eredeti vigjátéka, a pályadíjnyertes Múlt, ma újra szerepel a színház játérendjén.

Iglói diákok

Vannak olyan darabok, amelyek sajátos témájuk miatt sohasem évlhetnek el. Ezek közé tartozik Farkas Imrénének, a neves szöveg- és zeneirnak Iglói diákok című diák-operettje. Hiszen a hamisítatlan diákromantika olyasvalami, ami mindnyájunk lelkéhez közel áll. Csak az ugynevezett eminens tanulóknak teltek és telnek a diákévei egyhanguan izgalommentesen. De azért ők is szorongva figyelték mindig az eredményt, ha pajtsaik egyikét, vagy másikat, mulatozás, vagy ártatlan kurizálás miatt a tanárikar elé citálták. Szivszorongva lesték, hogy kicsapják-e az illetéket, vagy csak igazgatói megróvásban részesülnek.

Ilyen és ehhez hasonló események egész sorából áll az Iglói diákok. S a rengeteg romantikus énekszám csak stílusosan aláfesti ezt a valóban szép és szentimentális történetet.

Színházunk teljesen új szereposztásban, új betanulásban és szép kiállításban újítja fel az Iglói diákokat. Évike szerepét Kovács Kató, Petki Palit Kovács György, Holéczy Pistát Ditrói Puskás Béla játssza, de a nagyszemélyzetű darab minden szerepe a színház legjobb tagjainak kezében van.

A THALIA MAGYAR SZÍNHÁZ MÜSORA:

Szerda fél 9: Múlt. (Tomcsa Sándor vigjátéka, az Erdélyi Helikon és a színház drámapályázatának ezévi győztese. Részben új szereposztásban.)

Csütörtök délután 3: Jancsi és Juliska. (Gyermekelőadás zenével, énekkel, táncokkal. Jancsi: Fényes Alice. A többi főszerepekben: Beness, Czopán, Miklóssy, Faluvégi, Rajnai Elli, stb. Nagyon olcsó matinéhelyárakkal. A vasárnapról elmaradt előadás jegyei érvényesek.)

Csütörtök fél 9: Iglói diákok. (Farkas Imre operettje, teljesen új betanulásban, új kiállításban. Rendező: Gróf László, vezényel: Stefanidesz József. Főszereplők: Kovács Kató, Kovács György, Ditrói Puskás Béla, Réthely, Borovszky, Deésy, Csóka, Lantos, Rajnai, Örvössy, Szabados, Bodó, Perényi, Gulácsy, stb. Premierbérlet 2. sz.)

Péntek fél 9: Iglói diákok. (Rendes bérlet 2. szám.)

Szombat este 9: Iglói diákok.

Vasárnap délután 3: Gyimesi vadvirág. (Olcsó helyárakkal. Magdolna: Krémer Mancsi.)

Vasárnap délután 6: Déryné ifiasszony. (Negyedszer.)

Vasárnap este 9: Iglói diákok. (Negyedszer.)

A CAPITOL MOZGÓ MÜSORA:

Az új szezon legnagyobb premierje! A bánaos ucca. Hugó Bettauer remekműve filmen. Főszereplők: Dita Parló, Inkijinoff és Albert Prejean.

A ROYAL MOZGÓ MÜSORA:

Ha leszáll az éj. A borzalmas filmje, melyhez hasonló sohasem volt. Csak erős idegzetűeknek. Főszerepekben: Robert Montgomery és Rosalind Russel. Számottevő helyek. Telefon 37-05. Előtte Uj Metro Journal.

AZ URANIA MOZGÓ MÜSORA:

Szenzációs dupla műsor! I. Munkanélkültek. A három Ritz-fivér szenzációs vigjátéka. II. Büntény a Ringen. Izgalmas kalandorfilm, főszerepben Péter Lorre.

A SELECT MOZGÓ MÜSORA:

Fehér karnevál (Jégünnepély). 1939 legcsodálatosabb látványa ez a film, melynek tündéri rendezése, mozgalmas meséje, eleganciája és fénye minden eddigit felülmul. Főszerepekben: Joan Crawford és James Stuart.

A RIO MOZGÓ MÜSORA:

Ma 3, 6 és 9 órakor! Két sláger egy helyár! I. Tura (A dzsungel szerelmese). Az évad legnagyobb színes filmslágere. Fősz.: Dorothy Lamour és Ray Milland. II. A M. 24. A titokzatos kémiszolgálat. Izgalmas kémdráma. Fősz.: Herbert Marshall és Lionel Atwill. III. Hiradó.

Következő műsorunk: I. Uraganul. II. 100 férfi és egy lány. Fősz.: Deanna Durbin.

Az Angliában lévő követelések felett tulajdonosaik szabadon rendelkezhetnek. A Bucuresti angol követség hivatalos közleményben magyarázza az angliai devizakorlátozásokat. A közlemény szerint angol bankoknál lévő csekk-számlakövetelések felett a tulajdonosaik szabadon rendelkezhetnek, akár angolai, akár külföldi kifizetésekre. Más jellegű angolai követelések felett csak meghatározott célokra lehet rendelkezni, de indokolt esetekben speciális engedélyek kaphatók bármilyen követelés felhasználására. A közlemény hangsúlyozza, hogy Angliában nincsenek zárolt számlák, kivéve az ellenséges államok polgárainak számláit.

RÁDIÓ MÜSOR

Szerda, szeptember 27.

Bucuresti, 7: Hanglemezek, torna, étrend. 12: Időjelzés. 12.30: Costica Tandin zenekara. 13: Időjelzés, sporthírek. 13.05: Costica Tandin zenekara. 13.40: Hanglemezek. 14.10: Hírek. 14.30: Hanglemezek. 15.10: Időjelzés. 15.20: Időjelzés. 19.02: Művészek krónika. 19.17: Szimfonikus költemények, hanglemezek. 20: Felolvasás. 20.15: Petre Munteanu énekel. 20.40: A rádió zenekara. Felicia Volanescu—Ionescu énekszámával. 22: Hírek, sporthírek. 22.25: Tánclémezek. 22.35: Rodica Soutzo zongorázik. 23: Hírek. 23.15: Ionel Giurgia zenekara. 23.45: Hírek francia, német és olasz nyelven. **Jeruzsálem,** Déléltől 11.20: Hírek héberül. 1.30: Hanglemezek. 1.40: Hírek héberül. 4.50: Hírek. 5: Angol nyelvoktatás. 8: Tónacholvasás. 8.10: Időjárás, hírek angolul. 8.30: Agadiszitikus előadás szukot ünnepeiről. 9: Táncczene. 9.30: Pontos idő, időjárás, hírek angolul. 9.50: Zenetörténeti előadás. **Budapest I.** 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 13.10: Cigányzene. 13.40: Hírek. 14.30: Művészek. 15.30: Hírek. — 18.40: Beszélgetés. 20.15: Hírek. 20.25: Takács Jenő zongorázik. 21.25: A rádió szalonzenekara. 22.40: Hírek. 23: Strauss Richard szimfonikus költeménye hanglemezek. 0: Cigányzene. 1.05: Hírek.

400—600 százalékkal emelkedtek a hajófuvardíjak. A Földközi tenger melléki semleges államok — amint azt közöltük — megkezdtek a járataikat. Az angol-német tengerhábró miatt azonban a hajófuvardíjak nagy mértékben emelkedtek. Így a Földközi tengeri, vagy a Szelei csatornától délre szülő szállításoknál közel 400 százalékos a fuvardíjemelé. Az Atlanti óceán tulsó partjaira szülő szállítványoknál 600 százalékos a fuvardíjemelés és a fuvardíjakat erős valutában követelik.

APRÓ HIRDETÉSEK

Blánaria „NICU” — Szuk Bucuresti, Str. Carol 25. Soareli ucca 9 sarkán. Telefon: 429-21. Bucurestiben okvetlenül tekintse meg modelljeimet. Vállalom új bundák készítését, átalakításokat. Szörme-festések és kikészítések vegyi uton. Válaszpörtözött leveli kérdésekre díjtalanul válaszolok. Régi bundáját csekély ráfizetéssel újra cserélem be.

Házasság. Keresek Erdély bármelyik városában vagy vidéken férjet, minden információt kibíró 30—45 éves korig, akinek megértő felesége és üzlettársa lennék, megfelelő anyagiakkal. „1939 októberi esküvő” jellegre.

Német egységes gyorsírást, legjobb szisztemát, tanítok. Str. Clemenceau 5, II. em., apart. 7.

Orvosnő helyettesítést vállalna, fogorvos diplomával és praxissal rendelkezik. Cim a kiadóban.

Különbejárati butorozott szoba, fürdőszobahasználattal, egy, vagy két személy részére kiadó. Cim: Oradea, Str. Tudor Vladimirescu 4.

Férfidivat, kötött- és rövidáruszakmában volt önálló kereskedő hasonló szakmában állást keres. „Megbízható, ügyes” jellegre a kiadóba.

Középkorú, árva zsidó uri leány, román, magyar nyelvtudással gyermekek mellé elhelyezkedést keres. Szives megkeresést „Gyermekszertető” jellegre a kiadóba kér.

Fiatall zsidó fogorvos benősülhet előrangú régi praxissal. Cimeket kérek: Vámos Leó szerkesztő, Déva.

Francia nyelvtanár délutánra foglalkozást keres gyermekek mellé. Cim a kiadóban.

Kiadó egy szoba, konyha, fürdő- és előszobás komfortos és egy egyszobás garzonlakás. Str. Rudeanu 17.

Gyakorlott szervező organizátorok mint vezérképviselők megbízást nyerne minden romániai városban — akik egy fontos közszükségleti cikk eladását ottani helyi ügyelők útján állandóan terjesztik és akknek ez a vezérképviselőt állandó és kényelmes megjelétést biztosít. Ajánlatok „Gyárvalólat” jellegre Rudolf Mosse hirdetőirodájához küldendők, Oradea, Regele Ferdinand 13.

HA pontos, gyors és megbízható palesztinai információkat akar, forduljon bizalommal

az Uj Kelet palesztinai információs osztályához

Az Uj Kelet kiadóhivatala megállapodott a „Hamadrich” információs irodával (Tel-Aviv), amely dr. S. Kochavi (a romániai Zsidó Párt volt főtitkára) vezetése alatt áll és Palesztina elismerten legjobb információs szervezete.

Az Uj Kelet palesztinai információs osztálya

felvilágosításokkal szolgál:

1. Kereskedelmi ügyekben
2. Ipari alapítások, vámtarifák, munkaviszonyok kérdésében
3. Biztosítási ügyekben
4. Személyi- és családi ügyekben
5. A palesztinai elhelyezkedés minden ágában
6. Pénzbefektetési és ingatlanvásárlási ügyekben.

A Hamadrich elvállalja:

1. Ingatlanok kezelését
2. Ültevények és mindenfajta földbirtokok adminisztrálását
3. Kereskedelmi és magántervezetű megbízások elintézését.

Az információkra vonatkozó kérdéseket kiadóhivatalunk továbbítja a Hamadrich irodához. Egy egyszerű információ illetve 200 (kétszáz) lej, amely az információkérésrel egyidejűleg küldendő be kiadóhivatalunkhoz.

ÍRÓK ÉS IRÁSOK

Dr. Szabó Ödön: L'son hakódes, a szent nyelv

(Héber nyelvkönyv. Budapest, 1939. Szerző kiadása.)

A könyv címe „L'son hakódes, a szent nyelv.” Valamint a címlap díszítése, a tórák sorszáma, mintha ellensúlyozni akarná a könyv is profán tartalmát. Valóban a könyv esti vacsora előtti ima négy során kívül, alig találunk benne valamit abból, amit a hagyományos l'son hakódes néven megszoktunk.

Dr. Szabó Ödön héber nyelvkönyvének egész felépítése a mindennapi nyelvhasználaton alapszik. Izig-vegrig gyakorlati nyelvkönyv. Magyar nyelven ez az első, amely igazán megérdemli ezt az elnevezést.

A szerző nyilván a Palesztinába való kivándorlást, még pedig a minden körülmények között és minél hamarabb való „alijázást” tartotta szem előtt, amikor ezt a nyelvkönyvet írta. Mottóul odairhatta volna: Tanuljunk gyorsan, mert holnap már szükségünk lehet rá. Egyszerre ismertette meg a héber nyelvvel és Palesztinával. Az egész könyv ugyanis egy Szentföldi utazásnak az elbeszélése, melynek keretében feltárul az egész palesztinai valóság annak déli és kevéssé déris oldalával. Már az első leckében elhatározza a párbeszéd egyik szereplője, hogy rövidesen „alijázik”, hogy az utolsó leckében már, mint régi alijázó tájékoztasson egy frissen érkezett turistát. Közben megismerjük az elindulás és a megtelepedési idő minden mozzanatát, magát a liktető életet és miként a leckék „hősei” lépésről-lépésre megismerik a Szentföldet, a tanuló leckéről-leckére elsajátítja a héber nyelvet.

Az a két párhuzamos utat, amelyet az alijázó és a tanuló a könyv keretében megtesz, célszerűen beosztott távolságokban, kis tulságosan népszerű, de a célnak feltétlenül jól megfelelő nyelvi magyarázatok kötik össze. A szerző gondosan adagolja a nyelvtani tudnivalókat és dicséret-nemlélt könnyedséggel vezet rá a héber nyelv sajátosság szellemének a megismerésére.

A szokásos kialakulásában, gyarapodásban szintén a gyakorlatiasság elve érvényesül. Így például már az első leckében meg tudjuk, hogy mit jelent a földet megművelni, a második leckében már megismerjük a Földközi tenger héber elnevezését, a harmadikban pedig, már arról is értesülünk, hogy hogyan hívják héberül a követséget. Ezzel szemben az utolsó oldalán sokkal egyszerűbb és könnyebb szavak szerepelnek, mint első alkalommal. Ez természetesen, de helyénvaló újítás, mert a szerző amint az előszavában is kifejti — első körben a beszédet akarja tanítani, már pedig a beszéd folyását nem szabad egy könyv nehezebbnek, vagy nehezebbnek vélt szó kedvéért megtörni, annak kerekességét megőrizni. Ha még sem volna türelmünk megvárni valamelyik szó sorra kerülését, megtalálhatjuk azt a könyv végéhez fűzött magyar-héber szótárban.

Módszer tekintetében kétségkívül új utat jár út Dr. Szabó héber nyelvkönyve. Az eddigi hasonló tárgyú könyvek közül a legjobban megközelíti azt a pedagógiai elvet, hogy egy nyelvkönyvnek nem szabad unalmasnak, fárasztónak lennie. Ha szabad ilyen könyvre ezt a meghatározást alkalmazni, azt mondanók, hogy leköti, lebilincseli a tanuló figyelmét. Akár csak egy regény. Hiszen valóban cselekményt visz előbbre leckéről-leckére.

A szöveg magyar fordítását közvetlenül a héber szavak alatt hozza. — Minden egyes lecke után, a benne előfordult kifejezésekkel kapcsolatban következnek a nyelvtani magyarázatok. Ezeket követik a magyar gyakorlatok, amelyeknek héber fordítása — az eddigi szokástól eltérően — nem a könyv végén, hanem közvetlenül a gyakorlat után van. A szerző szerint így könnyebben lehet ellenőrizni a fordítás helyességét.

Dr. Szabó Ödön magyarnyelvű héber nyelvkönyve nem akar tervszerű iskolai tankönyv szerepét betölteni, sem pedig filológiai művet nyújtani. Egyszerűen és beszélgetően megtanítani óhajtja a Palesztinába készülőköt a héber beszédre — a legrövidebb időn belül. Ezt az előre

bevallott célját kétségkívül sikerrel fogja elérni.

Ha még tekintetbe vesszük mindazokat a lélektani szempontokat, amelyek a tartalom mellett még hozzájárulnak egy könyv sikerének a biztosításához, nem haladhatunk elé dicsőítő szó nélkül a szép meggyerő külső mellett. Ugyszintén meg kell em-

litenünk, hogy a héber szövegben — ami ritkaság — meglehetősen kevés nyomdai hiba éktelenkedik. Végül a bizalmat csak növeli az a körülmény, hogy a könyv szerzője a sémi filológia doktora, fiatal rabbi és öreg cionista.

Teszler Herman.

KÖZGAZDASÁG

Hogyan emelkedtek az árak a német-lengyel háború kitörése óta

Az utóbbi napokban csak a piaci mezőgazdasági cikkekből mutatkozott drágulás

Bucuresti, szeptember 26. Az Új Kelet egyik utóbbi számában beszámoltunk arról, hogy az elmúlt héten a belföldi áru piacokon normalizálódási jelenségek voltak észlelhetők és ennek megfelelően az árakban további számottevő emelkedések csak gyéren jelentkeztek. Nagy jelentőségű ez abból a szempontból, mert a normalizálódás még az új spekulatív életbeletétele előtt kezdődött, vagyis nem az új spekulatív szi-goru rendelkezéseinek eredménye. Az is tény viszont, hogy az árak nem mentek vissza a lengyel-német háború kitörése előtti szintjére. Az utóbbi napokban általában csak

a mezőgazdasági termelők által piacon árusított egyes élelmiszerekben mutatkozott számottevő drágulás, aminél érdekes jelenség az, hogy olyan cikkekre is tartott maradt, amelyekből a termés bő és amelyek ilyen árakon — a szezonban — aligha lesznek értékesíthetők.

A bucaresti Kereskedelmi és Iparkamara legutóbbi heti jelentésében részletesen ismerteti az árak alakulását a német-lengyel háború kitörése előtti napoktól. A jelentés szerint a fontosabb cikkekre az árak a következőképpen alakultak:

	Aug. 1.	Szept. 1.	Szept. 22.
Rio kávé Nr. 7.	130-145	130-145	170-180
I-a Ceylon tea	300-360	300-360	400-440
Legfinomabb liszt	10-12	10-12	12-15
0-ás liszt	9-10	9-10	10
macaroni	17-20	20-24	22-26
egyiptomi rizskása	27-30	30-32	36
feleke bors	75-85	75-85	100
facslaj, Olio-Sasso	124-130	124-130	150
koekaktukor	34	34	34
gyapju, tígao	190	230-240	240-250
Merinos-gyapju	230	300	320
lepedővászson	110-135	115-140	150-180
Siffon-vászson	30-42	32-49	45-60
Crepe de Chine (natural)	298-350	298-350	325-375
Crepe de Chine (Viscoza)	80-82	80-82	82-89
Tehén boxbőr	48-76	48-76	60-86
borju boxbőr I-a	56-76	56-76	65-86
krupon	220-252	220-252	250-290
talp I-a, nehéz	165-187	165-187	180-200
talp II-a, nehéz	155-180	155-180	170-190
fenyőfa, asztalosáru	2200-3006	2400-3200	2500-3250
tölgyfaparketta, I-a	190-210	210-240	230-250
tölgyfa, asztalosáru	4800-5000	5000-5200	5200-5500
bükkfa, tüzelésre (vagonként)	9000-9800	9000-11000	9000-11200
cserfa	9800-11000	9800-11800	10800-12500

A jelentés megemlíti, hogy a fentiek között nem szereplő árukban még a fentieknél is kisebb arányú a drágulás.

Az utazók sérelmei. Az ország kereskedelmi vállalatit és főképpen a kereskedelmi utazókat még mindig élesen foglalkoztatja a posta vezérgazgatóságának az a rendelkezése, amelynek értelmében a cégek részére általában behajtott összegeket az utazók nem vihetik magukkal, hanem kötelesek postán feladni a pénzt. Ezzel az intézkedéssel kapcsolatban a temestartományi utazók egyesületének aradi fiókja újabb sérelemre hívta fel a kereskedelmi kamara figyelmét. A kereskedelmi utazóknak tudvalevőleg megfelelő igazolványokkal kell rendelkezniük, amelyeket a kereskedelmi, valamint az utazóegyesület állít ki. Az egyik aradi kereskedelmi utazóval — a beadvány szerint — legutóbb az történt, hogy Ploestiben a posta, valamint a rendőrhatalóságok közgei nem fogadták el a rendőrhatalóságok közgei a kereskedelmi kamara, valamint az utazó egyesület által kibocsátott bizonyítványt, hanem arra hivatkoztak, hogy csak az utazócéh igazolványát fogadják el az igazolásként, illetve tekintik érvényeseknek. Az utazók egyesületének aradi fiókja beadványában viszont utal arra, hogy a többi között az utazócéh jogi személyiségét sem ismerte meg el a minisztérium, így tehát ez a céh igazolványokat nem állíthat ki. Az utazók a kereskedelmi és iparkamara közbenjárását kérték annak érdekében, hogy a hatóságok továbbra is fogadják el az igazolásként a kamara és az utazóegyesület által kiállított igazoló iratokat.

Módosította a posta vezérgazgatósága a postai díjszabásokat. Bucurestiből jelentik: A posta vezérgazgatósága hatálytalanította a távirati díjszabás 4. pontját, melynek értelmében a nem románnyelvű táviratok után külön díjat kellett fizetni. A hatálytalanító rendelkezést most a Monitorul Oficial 217. száma is közli, mely egyúttal a postai díjszabás több más rendelkezését is módosította. A lényegesebb módosítások a következők: Módosították azt az illetéket, amelyet azokban az esetekben kell fizetni, ha azt kéri, hogy a posta értesítse a feladót a küldemény kikézéséről, illetve a címzett által való átvételéről. Ezek az illetékek eddig a következők voltak: 5 lej, ha a küldeményt helyben és 8 lej, ha más községben, vagy városban kézbesítették. Most ez az illeték mindkét esetben 10 lej és azt bélyeg utján kell leróni. Azon pénzüsszegek és értékek után, amelyeket nem lehetett kikézesíteni és amelyeket a címzett rendelkezésére megőrizve tartottak, eddig az érték 1 százalékát kellett fizetni, míg most ezt az illetéket két százalékra emelték. Külön illetéket hajtanak be ezután azon esetekben, ha akár a feladó, akár a címzett érdekében a posta irattárában kutatnak. Abban az esetben, ha valamely, az ügyfél által összeállított irat igazolását kell elvégezni, az illeték 10 lej, míg abban az esetben, ha maga a posta állít ki igazolást az irattárában végzett kutatásokról eredményéről, az illeték 50 lej. A külföldi irodalmi és tudományos köny-

vek, újságok, folyóiratok csomagban küldése esetén ugynevezett „timbru de francoare” alkalmazható. Abban az esetben a csomag átadása rendeltetési helyén, az állomáson történik 5-10 kg. súlyig a bélyeg 20 lej. Ez eddig 16 lej volt. Azon táviratok esetében, amikor a távirat átvételéről külön értesítik a feladót, a külön illeték 10 lej. Eddig 15 lej volt. Rendkívül érdekes újítás az új módosított díjszabásnak, hogy az 500 lejig terjedő váltók behajtása esetén abban az esetben, ha a váltó behajtása az intézményezett lakhelyén történik, semmilyen díjszabás nem fizetendő. Az inkasszó-szolgálat díjszabása is módosult. Eddig az 500 lejig terjedő összegig a díjszabás 10 lej volt, míg most az 1 lejtől 200 lejig terjedő összegig 5 lej, 201 lejtől 500 lejig pedig 10 lej a díjszabás. Újítás az is, hogy azon reklámok után, amelyek valamely cég saját küldeményeinek csomagolására ragasztott, eddig csak havi bérletet lehetett fizetni. Az új rendszer szerint az illeték esetenként is fizethető, mégpedig olyképpen, hogy minden küldeményre 0.50 lej bélyeget kell ragasztani.

A Szeszmonopol literenként 12 lejért vásárolja a szilvapálinkát. A bányási szilvatermelők az ideiglenes és a kereslet csökkenése miatt állami segítséget kértek termékeik értékesítésére. Hosszas tárgyalások után a Szeszmonopol hajlandónak mutatkozott arra, hogy a termelőktől a kész szilvapálinkát átvegyje, de az általa megszabott ár rendkívül alacsony volt. Újabb tárgyalások után a szeszgyedárusítási hivatal végül a gyáránál 12 lej kinált fel a cukka literjéért, 30 fokos erősség mellett. Ez az ár a tavalyinak a felét sem éri el a monopól ajánlata kibábrándulást keltett a termelők körében, mert a múlt év óta a pálinkafőzés költségei jelentősen emelkedtek és így a termelők képtelenek 12 lejes áron adni a szilvapálinkát. A királyi szektartóság gazdasági hivatala felvetette azt az eszmét, hogy a szilvatermelést ne pálinka, hanem gyümölcs formájában vegye meg a monopól és az állami szerek gondoskodjanak a szilva feldolgozásáról. Ily módon a termelő is jobban járna és az állam sem károsodna. A terv nagy tetszésre talált a termelők körében, de a szeszgyedárusítási hivatal egyelőre nem tudja azt megvalósítani. Így jelenleg az a helyzet, hogy a szilvatermelést az egész Bánságban már betakarították, azonban a termelők nem tudnak mit kezdeni vele, mert nem fogadják el a felkinált 12 lejes pálinkaárat.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai

Dollár	141.24-143.31
font	567.87-576.15
palesztinai font	568.60-576.84
holland forint	75.70-76.80
svájci frank	32.29-32.73
francia frank	3.23-3.25
márka	40.80-41.50
pengő	25-27
csehszlovákia (Prága hivatalos)	4.68-4.77
szlovákia (Pozsony hiv.)	4.68-4.77

Az exportból eredő, szabadforgalomban használt devizakvóták árfolyamai szilárdak. Bucurestiben tegnap délig a következők az árfolyamok alakultak ki:

angol font, 30%-os szabadkvóta	1400-1430
angol font, 20%-os kvóta	1440-1480
angol font, 40%-os kvóta	1200-1205
dollár, 30%-os szabadkvóta	340
svájci frank, 30%-os kvóta	86
francia frank, 20%-os szabadkvóta	3.20
francia frank, 30%-os kvóta	3.30
holland forint, 30%-os kvóta	191
belgas, 30%-os	63
svédkorona, 30%-os kvóta	95

A B) lista kompenzációs árfolyamai: font angliai árukra 1180-1200 lej font más államok áruira 1420-1440 „ font angol gyarmatok áruira 1240-1260 „ belgas „ 59 „ holland forint „ 140-142 „ dollár „ 335 „

Kétférettszáz lejt találtak az autóbusszon. A kolozsvári Rapid autóbussz társaság II. csoportja arról értesíti a közönséget, hogy szeptember 21-én, múlt hét csütörtökén, az 576-os forgalmi rendszámú autóbusszon, amely a Monostor-állomás utvonalon közlekedett, a kalamazó 2500 lej készpénzt talált. Joga tulajdonosa, aki igazolni tudja, hogy az elvesztett pénz valóban az övé volt, a Rapid autóbussz szindikátus II. csoportjának irodájában, Reg. Carol II. ucca 92. szám alatt átvetheti.

UJ KELET *Legújabb hírek*

Még nem értek a magyar határig az oroszok

(Első oldali cikkünk folytatása)

London, szeptember 26. (Rador.) Varsó szakadatlan bombázását kommentálva, angol katonai körök felteszik a kérdést: miért sietnek a németek meghódítani egy várost, amely amugyis kapitulációra van ítélve? A Reuter ügynökség szerint Németország szeretné minél előbb visszavonni csapatait Lengyelországból, hogy a nyugati frontra kiülthesse azokat. Ugyancsak a Reuter jelenti, hogy a franciák a Lautenburg és a svájci határ közötti területet erőteljesen bombázták tüzérővel. A határnak e részén a Siegfried- és Maginot-vonalat csak a Rajna vize választja el, ami magában is természetes akadályt képez. Ugy hiszik, hogy a franciák ezen támadásokkal ki akarják kényszeríteni, hogy a németek ezen a területen további csapatokat vonjanak össze, felszabadítva a front északi szakaszait.

A havazás késlelteti az oroszok előnyomulását a Kárpátoknál

Moszkva, szeptember 26. (Rador.) Tass: A vörös hadsereg vezérkarának szeptember 25-i közleménye szerint a vörös csapatok folytatták a demarkációs vonal felé való előnyomulást, elfoglalva Suvalki és Doniondez városokat és elérve a Suvalki—Gondiondz—Suraj—Yanov vonalat (30 kilométernyire északnyugatra Breszt-Litovszkától), továbbá Opalin és Dubenka helységeket (mindkettő a Bugon van), Podgaickit Sambortól északkeletre, Uniatcizot, Drohobiczotól északnyugatra és Koziovat Strytől délnyugatra. Fehér-Oroszországban és Nyugat-Ukrajnában folynak a tisztogatási munkálatok.

Budapest, szeptember 26. (Rador.) A Havas jelenti Uzsokról, a magyar-lengyel határon fekvő helységekből, hogy a Kárpátokban beállott havazás késlelteti az orosz csapatok előnyomulását. A teljesen elhagyatott lengyel

területen német csapatok jelenlétéről nem tudnak. Uzsokra érkezett hírek szerint a szovjetcsapatok elérték Turkat, amely 23 kilométernyire van a lengyel-magyar határtól. Az oroszoknak a magyar határra való érkezését ma reggelre várják. Az orosz csapatok így meg fogják szállni az egész lengyel-magyar határt és a szlovák határvonalat is 25 kilométeres szakaszon.

Orosz-német katonai díszszemle Breszt-Litovszkán

Moszkva, szeptember 26. (Tas.) A német megszálló csapatok ünnepélyes keretek között adták át helyüket a bevonuló orosz haderőknek. Ebből az alkalomból katonai díszszemlék voltak mindkét részen a legmagasabb német és orosz tisztek előtt. A moszkvai lapok megjegyzik, hogy a breszt-litovszki átadás ünnepélyessége is igazolja, hogy Berlin és a szovjet között teljes az összhang, mert a demarkációs vonalak elfoglalása a legbarátságosabb együttműködés jegyében zajlik le.

Ideiglenes bizottságok az oroszok által megszállott városokban

Moszkva, szeptember 26. A Havas távirati iroda jelenti, hogy a fehér-orosz szovjet haderő parancsnoksága rendeletet adott ki, amely szerint a szovjet hadsereg és a polgári lakosság soraiból ideiglenes vezetőséget neveztek ki a rend fenntartására. Ugyancsak rendeletet adtak ki, hogy a megszállott területen a rubelt a zlotival egyenlő árfolyamon vezessék be.

Mivel a vállalatok vezetőinek egy része elmenekült, másik részét pedig letartóztatták, a gazdasági élet ideiglenes irányítását szintén ez a bizottság veszi át. A parasztságot felszólították, hogy osszák el maguk között az egykori főúri uradalmakat és ugyancsak megengedték az erdők korlátlan használatát is.

Hitler összehívja a Reichstagot és új békejavaslatokat tesz

London, szeptember 26. (Rador.) A News Chronicle kopenhági tudósítójának jelentése szerint Hitler össze akarja hívni a napokban a Reichstagot, hogy beszédében körvonalazza békefeltételeit. Amennyiben békejavaslatait nem fogadják el — írja a lap — úgy Hitler erőteljes katonai akció megindítását határozná el. Ugy hiszik, hogy Hitler beszédében fel fogja ajánlani az általános leszerelést, de ugyanakkor gyarmati követelésének teljesítését fogja kérni. Másrészt be fogja jelenteni, hogy a német és orosz csapatok továbbra is megszállva tartják Lengyelországot.

A német diplomáciai félhivatalos Anglia politikai taktikájáról

Berlin, szeptember 26. (Rador.) A DNB jelenti: a Deutsche Diplomatische und Politische Korrespondent, a német külügyminisztérium félhivatalos közlönye, megállapítja, hogy Mussolini nyilatkozata nem talált helyeslésre a nyugati hatalmaknál. Franciaország félhivatalos kommentárban méltányolta Mussolininek a háború kitérését megelőző erőfeszítéseit, de rezignánsan állapította meg, hogy a Lengyelország elleni német támadás teljesen megváltoztatta az európai helyzetet. Londoni hivatalos körök ugyancsak kijelentették, hogy az angol kormány értékelései ugyan Mussolini magatartását, az az értékelés azonban csak a Ducenak a háború kitérése előtti tevékenységére vonatkozik. A lap szerint a lengyel kérdés nem igazi oka a háborúnak; csupán ürügyül szolgál a Lengyelország elleni háború kiindulására. Lengyelország csak eszköze volt a háborús gépezet megindításának. Nem szabad elfelejteni a biánkó-váltót, amelyet Lengyelországnak adtak. Garanciájuk révén, Anglia és Franciaország mindent megtettek, hogy vizsályt idézzenek elő a kisállamok és Né-

metország között. Elhitették ezen állammal, hogy Németország fenyegeti őket, majd vazallusként használták fel őket. Az angol nyilatkozat szerint Anglia politikai célja változatlan és azt hajlíthatatlan akarral meg fogják valósítani. Azok az államok, amelyeknek módjukban áll a konfliktustól távolállni, helyesen tennék, ha ezt az angol szándékot állandóan szem előtt tartanák. Anglia igyekszik fenyegetétnék beállítani egyes kisállamok helyzetét, amelyek alkalmasoknak látszanak műveletei számára, hogy aztán ottalmazóként lépessen fel. Senkisé nem állíthatja, hogy ez az angol támogatás bármely világrészen boldogságot hozott volna a védencek számára.

Közös német-orosz nyilatkozat

Berlin, szeptember 26. A DNB sajtóügynökség jelenti: Berlini politikai körökben elterjedt hírek szerint Németország és Szovjet-Oroszország közlebről közös nyilatkozatot fognak kiadni a lengyel kérdés megoldásáról. A nyilatkozat részletesen fogja közölni a Berlin és Moszkva között erre vonatkozó megállapodást és kijelenti, hogy ez a kérdés kizárólag Berlinre és Moszkvára tartozik.

Nem mondott le Moszkva Paderewsky javára

London, szeptember 26. (Rador.) Reuter: A lengyel távirati iroda hétfőn este hivatalosan cáfolta azokat a híreket, amelyek szerint Moszkva közlése szerint elnök lemondott volna Paderewsky javára.

Miről tárgyalt Molotov az észti külügyminiszterrel?

Moszkva, szeptember 26. (Rador.) Havas: Selter észti külügyminisztert, aki Moszkvában tartózkodik a két ország közti kereskedelmi egyezmény megújítása céljából, Molotov hétfőn magához kérte a Krembe. A kihallgatás végeztével Selter azonnal hazarepült. Valószínűnek tartják, hogy Molotov bizonyos igényeket támasztott Észtország semlegességét illetően.

Molotovval és Kalinnel tárgyalt kedden Saracioglu

Moszkva, szeptember 26. (Dunaposta.) Kedden a Kremben lakomát adtak a Moszkvában tartózkodó Saracioglu török külügyminiszter tiszteletére. A török külügyminiszter a keddi nap folyamán Molotov külügyi népbiztossal és Kalinnel, a

szovjet főtanács elnökével tanácskozott. Ma, szerdán tovább folytatják a megbeszéléseket. A török külügyminiszter összesen három napig marad az orosz fővárosban.

Lázás diplomáciai tevékenység az európai fővárosokban

Róma, szeptember 26. (Dunaposta.) A Gazeta del Popolo című lap szerint a háború két egymástól távol eső fővárosban, Washingtonban és Moszkvában fog eldőlni.

Róma, szeptember 26. (Dunaposta.) Hangadó olasz politikai körök szerint a világháború óta nem fejtett ki olyan aktivitást a diplomácia, mint az elmúlt napokban. Valószínű — mondják ezek a körök — hogy szombatra kikristályosodnak azok a pontok, amelyek most a kulisszák mögött alakulnak.

Az olasz diplomácia — jelentik Rómából — szintén nagy aktivitásban van. Különösen a párizsi olasz követ, Guariglia folytatott rendkívül fontos tanácskozásokat a francia külügyi államtitkárral. Ezzel párhuzamosan a Balkánon, Szófiában, Belgrádban, sőt Budapesten is tevékeny az olasz diplomácia. Ez annál is inkább nagy fontossággal bír, mert ezek az államok kijelentették, hogy külpolitikájuk megegyezik az olasz külpolitika útjával. Mivel valószínűnek látszik, — mondják Rómában, — hogy a Balkán országai követik az olasz külpolitikát, ezzel a kö-

rűlménnyel számolnia kell Párizsnak és Londonnak.

Róma, szeptember 26. Mussolini elnökletével szombaton minisztertanácsot tart az olasz kormány. Bár a minisztertanács programján majdnem kizárólag belpolitikai természetű kérdések szerepelnek, mégis nagy érdeklődéssel tekintenek szombati ülésére.

Moszkva, szeptember 26. (Dunaposta.) Tájékozott moszkvai körök értesülése szerint a varsói szovjet követség tagjai összesen 62 ember, kedden elhagyta Varsót. Mint ismeretes, a szovjet kormány mindaddig tuszokul tartotta vissza a moszkvai lengyel követség tagjait, amíg a varsói szovjetkövetség személyzete nem hagyhatja el a lengyel fővárost.

Pozsony, szeptember (Dunaposta.) A nemzetvédelmi minisztérium jelentése szerint megkezdődött a szlovák csapatok leszerelése, mert az északi határon helyreállt a rend.

Chamberlain ismét kijelentette az alsóházban:

„Anglia a végsőig fog harcolni Németország ellen”

Az angol miniszterelnök elparentálta Calinescut

London, szept. 28. (Rador.) Az angol alsóház keddi ülésén egész sereg kérdést intéztek a kormány egyes tagjaihoz. Hore Belisha hadügyminiszter kijelentette többek között, hogy nem áll szándékában egyelőre fiatal korosztályokat küldeni a tengeren tulra. Az angol expedíciós haderők akcióbálsését külön közleményben fogja bejelenteni a kormány.

Végül Chamberlain miniszterelnök emelkedett szólásra és beszámolt az elmúlt hét politikai eseményeiről.

Beszámolt a harctéri helyzetről és a multheti angol-francia haditanácsról, amelyen Daladier is részt vett. Hangsúlyozta, hogy teljes egyetértés uralkodott az angol és francia vezetők között a tárgyalások során a követendő politikát és magatartást illetően.

Az angol miniszterelnök melegen emlékezett meg arról az emberbaráti magatartásról, amelyet a román kormány tanúsított a lengyel menekültek iránt. Részvétellel és szavakban emlékezett meg Calinescu miniszterelnök meggyilkolásáról.

Az angol kormány azonnal utasította bucuresti követét, fejezze ki a román kormány előtt Anglia felháborodását a nemtelen tett fölött.

Ezután a nemzetközi helyzetről szólva, ismertette a német-orosz megegyezést, amely Lengyelországnak több, mint felét a szovjetnek juttatta. A lengyelek ennek ellenére sem adták meg magukat: az egész világ mélyesleges szimpátiája kíséri Varsó és Hea felszigetének védőit, akik az orosz bevonulás és a szakadatlan és könyörtelen bombázás ellenére is kitartanak.

A nyugati fronton — mondotta Chamberlain — a franciák további sikereket értek el és pozícióikat a német ellentámadások ellenére megerősítették.

Ezután a német propagandának azon állításával foglalkozott Chamberlain, amely szerint az angol tengeri blokádnak tönkreteszi a semleges államok kereskedelmét. Az igaz-

ság az, hogy Anglia a háborúadta keretek között biztosította a semleges államok kereskedelmi szabadságát és kész a semleges kormányok további sugalmazásait is figyelembe venni. A semleges országok közvéleménye maga is itélni tud az angol eljárás és a németek alig leplezett fenyegetései között, amelyek az utóbbi időkben abban csucsosodtak, hogy semleges hajókat embertelenül és a nemzetközi jog nyilvánvaló megsértésével elsüllyesztettek.

Kitért Chamberlain a német propagandának azon állítására is, amely szerint a tengeri blokádnak embertelen volna. Semmi különbség sincs a tengeri blokádnak és valamely ostromlott város ostromzárja között. Márpedig nehezen volna elképzelhető, hogy az ostromló sereg élelmiszer szállítását engedje meg az ostromlott városnak.

Mindenesetre a németek az utolsó akiknek erkölcsi jogosultságuk hasonló kifogásokat emelni, ők, akik hajókat elzárva felszólítás nélkül a szárazföldtől több száz kilométernyi távolságra, süllyesztnek el.

Végül Chamberlain Angliának az általános helyzettel szembeni magatartásáról szólv, a következőket mondotta:

— Azért léptünk a háborúba, hogy Európát és a világot megszabadítsuk a német támadás állandó fenyegetésétől. Az angol nemzet sohasem volt oly egységes, szilárd és elhatározott, mint ma abban, hogy ezt a harcot a végső győzelemre viszi.

Ezután Churchill, a tengerészeti admirális első lordja, számolt be a tenger-alattjáró háborúról. Hangsúlyozta, hogy az angol védelmi rendszer egyre tökéletesebb. Angliának a birodalommal való kereskedelmi kapcsolatai zavartalanok, ezzel szemben a német hajók eltűntek a tengerről.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10
Telefon: 18-60.

BUN DE IMPRIMAT.